

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Finns det ett samband mellan redovisningstillsyn och nedskrivning av goodwill?

Kandidatuppsats i redovisning
Vårterminen 2015

Författare: Sofia Herlitz och Maria Thorell
Handledare: Emmeli Runesson och Savvas Papadopoulos

Förord

Den här kandidatuppsatsen skrevs våren 2015 vid Handelshögskolan vid Göteborgs universitet. Studien har givit oss en förståelse för de redovisningsproblem som är förknippade med redovisning av goodwill, internationella skillnader i fråga om redovisningskvalitet samt tillsynens betydelse för harmonisering. Vi hade dock inte kunnat genomföra denna studie utan handledning. Vi önskar därför rikta ett stort tack till våra handledare Emmeli Runesson och Savvas Papadopoulos, som under arbetets gång bidragit med idéer och vägledning samt hjälpt oss att tänka rätt när det gäller de statistiska testerna. Dessutom vill vi tacka de grupper som under arbetsprocessen har opponerat på uppsatsen och därmed hjälpt oss att förbättra innehållet.

Med förhoppning om intressant läsning.

GÖTEBORG 2015-05-29

Sofia Herlitz

Maria Thorell

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Kandidatuppsats, Externredovisning VT 2015

Författare: Sofia Herlitz och Maria Thorell

Handledare: Emmeli Runesson och Savvas Papadopoulos

Titel: Finns det ett samband mellan redovisningstillsyn och nedskrivning av goodwill?

Bakgrund och problem: Det har gjorts gällande att goodwill inte skrivs ner i erforderlig omfattning och att redovisningskvalitet därför inte föreligger. Vidare har det gjorts gällande att det finns nationella skillnader i redovisningskvalitet, att jämförbarhet inte föreligger trots att det finns enhetliga regler samt att revision och tillsyn är en förutsättning för harmonisering, redovisningskvalitet och jämförbarhet.

Syfte: Att analysera om revisionen och aktiemarknadernas tillsynsorgan har betydelse för storleken på de nedskrivningar av goodwill som görs. Vidare är syftet att analysera om styrkan i denna tillsyn, ensam eller tillsammans med andra faktorer, kan förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

Avgränsningar: Studien är begränsad till nedskrivning av goodwill under räkenskapsåren 2008 – 2012. Vidare är studien begränsad till företag hemmahörande i 12 medlemsländer inom EU: Sverige, Danmark, Finland, Tyskland, Österrike, Belgien, Frankrike, Grekland, Italien, Nederländerna, Spanien och Storbritannien. Härutöver har avgränsningar skett i form av att företag med ofullständiga eller uppenbart felaktiga data rensats bort.

Metod: En kvantitativ och deduktiv metod. Det empiriska materialet är sekundärdata inhämtat från databaser och detta har analyserats utifrån en teoretisk referensram om bland annat tillsynens betydelse. Analys och slutsatser är i huvudsak baserade på regressionsanalyser.

Resultat och slutsatser: I studien har det visats att det finns ett svagt positivt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i tillsynen utförd av aktiemarknadernas tillsynsorgan. Vidare har studien visat att detta samband, såväl ensamt som i kombination med andra faktorer, kan förklara en mindre del av de skillnader som finns avseende nedskrivningar. I studien har det däremot inte visats att det finns ett positivt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i revisionen, eller att detta samband, ensamt eller tillsammans med andra faktorer, kan förklara skillnader i fråga om nedskrivningar av goodwill. När det gäller styrkan i den totala redovisningstillsynen har studien inte kunnat visa att det finns ett positivt samband som ensamt kan förklara skillnader i nedskrivning av goodwill. Däremot har det framkommit att det, då andra faktorer beaktas, finns ett mycket svagt positivt samband mellan nedskrivningar och styrkan i den totala redovisningstillsynen samt att detta samband, dock i mycket liten del, kan förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

Förslag till fortsatt forskning: En motsvarande studie baserad på data av bättre kvalitet än den som kunnat erhållas i denna studie. En närmare granskning av de företag som gör nedskrivningar för att analysera om det där finns några skillnader beroende på styrkan i redovisningstillsynen.

Nyckelord: Goodwill, IAS 36, nedskrivningar, redovisningskvalitet, harmonisering, jämförbarhet, redovisningstillsyn, enforcement, earnings management

Innehållsförteckning

Finns det ett samband mellan redovisningstillsyn och nedskrivning av goodwill?.....	i
Förord.....	ii
Sammanfattning	iii
1. Inledning	1
1.1. Bakgrund och problemdiskussion.....	1
1.2. Syfte och frågeställningar	2
1.3. Avgränsningar.....	3
1.4. Bidrag.....	3
1.5. Disposition	4
2. Teoretisk utgångspunkt.....	5
2.1. Nyckelbegrepp	5
2.1.1. Regelverket IFRS.....	5
2.1.2. Goodwill	5
2.1.3. Regelverket för nedskrivningar.....	5
2.1.4. Earnings management.....	5
2.2. Redovisningskvalitet - i teorin och i praktiken	6
2.3. Hinder för redovisningskvalitet och jämförbarhet.....	7
2.4. Betydelsen av stark revision och tillsyn.....	8
2.5. Revision och tillsyn inom EU	9
2.6. Legitima orsaker som kan påverka nedskrivningarnas storlek	11
2.7. Hypotesformulering	12
3. Metod	13
3.1. Forskningsdesign	13
3.2. Databearbetning	13
3.3. Urval och databearbetning	13
3.3. Analysmodell	14
3.3.1. Statistiska tester	14
3.3.2. Val av signifikansnivå.....	14
3.3.3. Variabler	15
3.3.4. Outliers.....	17
3.4. Analysdesign.....	18
3.5. Begränsning	18
4. Empiri och analys	19

4.1. Underlaget och inledande statistik	19
4.2. Skillnader mellan länderna	20
4.3. Scatterplots.....	21
4.4. Sambandsanalyser	22
4.4.1. Hypoteserna	22
4.4.2. Inledande korrelationsanalys	23
4.4.3. Enkla regressionsanalyser	24
4.4.4. Multipel regressionsanalys med Audit.....	25
4.4.5. Multipel regressionsanalys med Enforce	26
4.4.6. Multipel regressionsanalys med Audit och Enforce	26
4.4.7. Multipel regressionsanalys med AETotal.....	27
4.5. Analys av residualerna	28
5. Avslutning.....	31
5.1. Slutsatser	31
5.2. Förslag till vidare forskning.....	32
Källförteckning	33
Bilaga 1 – Rule of Law (The World Bank).....	36
Bilaga 2 – Brown index	37
Bilaga 3 – La Porta	38
Bilaga 4 – BNP-tillväxt (The World Bank)	39

1. Inledning

1.1. Bakgrund och problemdiskussion

Redovisningskvalitet är A och O. De finansiella rapporterna ska ge en korrekt bild av den underliggande verksamheten, vilket innebär bland annat att de ska vara neutrala och relevanta. Vidare ska jämförbarhet föreligga så att användarna på ett korrekt sätt ska kunna välja mellan olika investeringsalternativ.¹ Jämförbarhet underlättas av enhetliga redovisningsprinciper och inom EU är det från och med 2005 obligatoriskt för börsnoterade företag att i sin koncernredovisning tillämpa IFRS (International Financial Reporting Standards). Detta innebär att det numera har skapats förutsättningar för jämförbarhet och - under förutsättning att standarderna håller hög kvalitet - redovisningskvalitet generellt sett. Trots detta har det emellertid gjorts gällande att redovisningskvalitet och jämförbarhet inte föreligger. Orsaken till detta är att reglerna i IFRS är principbaserade. Tolkning är därmed nödvändigt, vilket bidrar till att företagen har ett manöverutrymme.²

Ett område där företagen har ett stort manöverutrymme är redovisning av goodwill. Enligt IAS 36 ska goodwill inte skrivas av, utan vad som krävs är nedskrivningsprövning som ska göras närhelst det finns skäl för det och minst en gång per år. Exakt hur nedskrivningsprövningen ska gå till framgår dock inte, utan företagen har ett handlingsutrymme när det gäller till exempel beräkning av framtida kassaflöden och val av diskonteringsränta.³ Detta kan utnyttjas för earnings management och flera studier visar att företagens egna motiv styr redovisningen av goodwill.⁴ Som exempel kan nämnas att studier visar att goodwill ökat i svenska bolag och att svenska bolag inte skrivit ner goodwill i erforderlig omfattning.⁵

¹ IASB föreställningsram, 2010, QC1-QC32.

² Ball, R., "International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors", *Accounting and Business Research*, 2006, s. 5-27. Brown, P., "International Financial Reporting Standards: what are the benefits?", *Accounting and Business Research*, 41 (3), 2011, s. 269-285. Glaum, M., Schmidt, P., Street, D.L. & Vogel, S., "Compliance with IFRS 3- and IAS 36-required disclosures across 17 European countries: company- and country-level determinants", *Accounting and Business Research*, 43 (3), 2013, s. 163-204. Holthausen, R.W., "Accounting Standards, Financial Reporting Outcomes, and Enforcement", *Journal of Accounting Research*, 47 (2), 2009, s. 447-458. Hope, O-K., "Disclosure Practices, Enforcement of Accounting Standards, and Analysts", Forecast Accuracy: An International Study", *Journal of Accounting Research*, 41 (2), 2003, s. 235-272. Leuz, C., "Different approaches to corporate reporting regulation: how jurisdiction differ and why", *Accounting and Business Research*, 40 (3), 2010, s. 229-256. Leuz C., Nanda, D., & Wysocki, P. "Earnings management and investor protection: an international comparison", *Journal of Financial Economics*, 2003, s. 505-527. Marton, J., Lumsden, M., Lundqvist, P. & Pettersson, A. K., *IFRS - i teori och praktik*, 3 uppl, Stockholm: Sanoma Utbildning, 2012, s. 2, 6f & 16. Pope, P. & McLeay, S., "The European IFRS experiment: objectives, research challenges and some early evidence", *Accounting for Business Research*, 41 (3), 2011, s. 233-266. Preiato, J., Brown, P. & Tarca, A., "A comparison of Between-Country Measures of Legal Settings and Enforcement of Accounting Standards", *Journal of Business Finance & Accounting*, 42 (1) & (2), 2015, s. 1-50.

³ IAS 36.

⁴ Chambers, D. & Finger, C. "Goodwill Non-Impairments. Evidence from Recent Research and Suggestions for Auditors", *The CPA Journal*, 81 (2), 2011, s. 38-41. *Accounting and Business Research*, 40 (3), 2010, s. 229-256. Hamberg, M., Paananen, M. & Novak, J. "The adoption of IFRS 3: The Effects of Managerial Discretion and Stock Market Reactions", *European Accounting Review*, 20 (2), 2011, s. 263-285. Ramanna, K. & Watts, R. "Evidence on the use of unverifiable estimates in required goodwill impairment", *Review of Accounting Standards*, 17 (4), 2012, s. 749-780. Rehnberg, P., *Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvskalkylering - principbaserade redovisningsregler och relevans*, Göteborgs universitet, doktorsavhandling, 2012, s. 180.

⁵ Gauffin & Nilsson "Rörelseförvärv enligt IFRS 3, nionde året - stabilt men otillräckligt", *Balans*, (4), 2014. Hamberg, Paananen & Novak, 2011, s. 263-285.

Det finns också studier som visar att tillämpningen av reglerna skiljer sig åt mellan olika länder. Orsakerna till skillnaderna har angetts vara att institutionella faktorer och nationella traditioner lever kvar. Det är en sak att införa redovisningsregler, men harmonisering förutsätter revision och tillsyn. Det måste således - för harmonisering - finnas granskning och övervakning som ser till så att de nationella skillnaderna utplånas och att redovisningsreglerna följs.⁶

Sammanfattningsvis har det således gjorts gällande att earnings management i form av bristande goodwillnedskrivningar förekommer, att det finns nationella skillnader i redovisningskvaliteten och att dessa skillnader och kvalitetsbrister kan motverkas genom revision och tillsyn. Därmed är vi framme vid temat för detta arbete; att analysera om det finns ett samband mellan nedskrivningar av goodwill samt revision och annan tillsyn.

Granskning och tillsyn kan bedömas på olika sätt, men i detta arbete är vi intresserade av en snäv och samlad definition av styrkan i just revisionen och tillsynen genom aktiemarknadernas tillsynsorgan. I arbetet tar vi vår utgångspunkt i de index som har tagits fram av Brown, Preiato och Tarca. Arbetet baseras därför på tre olika index. Det första indexet (*Audit*) tar sikte på revisionen och avser revisorernas incitament att fullfölja sin roll effektivt, det andra indexet (*Enforce*) avser tillsyn utförd av aktiemarknadernas tillsynsorgan och det tredje indexet (*AETotal*), avser en kombination av de båda indexen.⁷

1.2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att analysera om revisionen och aktiemarknadernas tillsynsorgan har betydelse för storleken på de nedskrivningar av goodwill som görs. Vidare är syftet att analysera om styrkan i denna tillsyn, ensam eller tillsammans med andra faktorer, kan förklara skillnader i nedskrivning. Frågeställningarna är:

- 1) *Finns det ett positivt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i revisionen enligt indexet Audit? Kan detta samband, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill?*
- 2) *Finns det ett positivt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i tillsynen genom aktiemarknadernas tillsynsorgan enligt indexet Enforce? Kan detta samband, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill?*
- 3) *Finns det ett positivt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i den totala redovisningstillsynen enligt indexet AETotal? Kan detta samband, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill?*

⁶ Ball, 2006, s. 5-27. Brown, 2011, s. 269-285. Cieslewicz, J., "Relationships between national economic culture, institutions and accounting: Implication for IFRS", *Critical Perspective on Accounting*, 25, 2014, s. 511-528. Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2013, s. 163-204. Holthausen, 2009, s. 447-458. Hope, 2003, s. 235-272. Leuz, 2010, s. 229-256. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope, P. & McLeay, 2011 s. 233-266. Preiato, Brown & Tarca, 2015, s. 1-50.

⁷ Brown, P., Preiato, J. & Tarca, A., "Measuring Country Differences in Enforcement of Accounting Standards: An Audit and Enforcement Proxy", *Journal of Business Finance and Accounting*, 41(1) & (2), 2014, s. 1-52.

1.3. Avgränsningar

För att undersöka vilken betydelse tillsyn har är det nödvändigt att analysera länder på lika grunder, i detta fall länder som omfattas av samma regelverk. Ett naturligt val har därför varit att koncentrera undersökningen till länder som varit medlemmar i EU under hela den undersökta perioden, eftersom det därmed är klart att företagen i länderna omfattas av tvingande krav på att i sin koncernredovisning tillämpa IFRS. Inom denna kategori har sedan ytterligare avgränsningar gjorts. Vi har således begränsat oss till länder som omfattas av de index vi tillämpar; en självklar avgränsning eftersom vi måste ha ett index att utgå ifrån för att kunna göra en jämförelse.

Vidare har vi - för att få ett stabilt underlag - begränsat oss till länder där antalet företag med redovisad goodwill uppgår till åtminstone 30 stycken. I undersökningen ingår därför företag från tolv medlemsländer inom EU: Sverige, Danmark, Finland, Tyskland, Österrike, Belgien, Frankrike, Grekland, Italien, Nederländerna, Spanien och Storbritannien.

Vi har även skapat lika grunder genom att enbart inkludera företag som varit börsnoterade under hela den aktuella perioden och det är företag på respektive lands huvudbörs som beaktats.

Ytterligare ett kriterium har varit att varje företag har rapporterat ett operativt lönsamhetsmått, något vi återkommer till senare i uppsatsen.

Härutöver har vi valt att begränsa oss till nedskrivningar under perioden 2008-01-01 till och med 2012-12-31. Anledningen till denna avgränsning är att vi velat ha så färsk siffror som möjligt utan att riskera ofullständiga siffror på grund av att rapportering inte hunnit ske. Vår målsättning var från början att inkludera nedskrivningar till och med 2013-12-31, men en granskning visade att många företag inte hade uppdaterade siffror för 2013. Detta är tydligt vid en jämförelse av ackumulerade av- och nedskrivningar, som sammantaget för de länder som ingår i undersökningen minskat med drygt 30 procent från 2012-12-31 till och med 2013-12-31 på grund av att många företag saknar redovisade värden.

1.4. Bidrag

Såväl i Sverige som i andra länder har företag kritiserats för att inte skriva ner goodwill i erforderlig utsträckning.⁸ Vidare har det gjorts gällande att högre redovisningskvalitet och högre grad av jämförelse kan uppnås genom tillsyn.⁹ Om båda dessa slutsatser är korrekta borde företag i länder med en stark tillsyn göra större nedskrivningar än företag i länder där tillsynen är svag. Detta ska testas i aktuell studie.

I tidigare studier har redovisningen av goodwill inom ett land granskats och det har även gjorts jämförelser mellan bland annat Sverige och USA.¹⁰ Nationella studier belyser emellertid inte tillsynens

8 Chambers & Finger, 2011, s. 38- 41. Gauffin & Nilsson, 2014. Hamberg, Paananen & Novak, 2011, s. 263-285. Ramanna, K. & Watts, 2012, s. 749-780.

9 Ball, 2006, s. 5-27. Brown, 2011, s. 269-285. Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2013, s.163-204. Holthausen, 2009, s. 447-458. Hope, 2003, s. 235-272. Leuz, 2010, s. 229-256. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope & McLeay, 2011, s. 233-266. Preiato, Brown & Tarca, 2015, s. 1-50.

10 Chambers & Finger, 2011, s. 38- 41. Gauffin & Nilsson, 2014. Hamberg, Paananen & Novak, 2011, s. 263-285. Ramanna, K. & Watts, 2012, s. 749-780. Catusus, B., Carrington, T., Eklöv-Alander, G., Johed, G., Marton, E., Marton, J. & Lundqvist, P, *IFRS - Dilemman och Utmaningar*, upplaga 1:1, Lund: Studentlitteratur, 2015 (kommande), s. 98 f.

betydelse, eftersom företagen inom ett och samma land omfattas av samma tillsyn. Vidare är en förutsättning för en analys av tillsynens betydelse att man granskar företag som tillämpar samma redovisningsregler, eftersom det annars inte går att avgöra om det är redovisningsreglerna eller tillsynen som bidrar till skillnaderna. Just detta ska göras i aktuellt arbete. Denna studie ska således bidra med en belysning av just tillsynens betydelse för nedskrivningsprövningen av goodwill.

1.5. Disposition

Kapitel 1: Inledning:

I detta första kapitel har bakgrund, problembeskrivning, syfte, frågeställningar, avgränsningar, studiens bidrag samt studiens disposition presenterats.

Kapitel 2: Teoretisk referensram:

I inledningen till den teoretiska referensramen finns en redogörelse över väsentliga nyckelbegrepp som används i uppsatsen. Efter detta beskrivs olika aspekter av redovisningskvalitet med utgångspunkt i IASB:s föreställningsram samt en förklaring av den problematik olika tillämpning av regler, länderna emellan, medför. Vidare följer en beskrivning av identifierade hinder för redovisningskvalitet och jämförbarhet. Detta följs av en beskrivning av den nuvarande ordningen för revision och tillsyn, en presentation av tidigare studier kring redovisningstillsynens betydelse samt exempel på andra faktorer som kan påverka huruvida företagen redovisar nedskrivningar. Kapitlet avslutas med formulering av hypoteser.

Kapitel 3: Metod:

Kapitlet beskriver vald forskningsdesign, urvalsprocess samt hur datainsamling och bearbetning gått till. Därefter presenteras val av statistiska analysmodeller. Avslutningsvis redogörs för begränsningar i uppsatsen i form av reliabilitet och validitet.

Kapitel 4: Empiri och analys:

Empiri och analys presenteras i samma kapitel, eftersom det därmed blir det lättare för läsaren att få en helhetsbild. Det empiriska materialet presenteras i tabeller och diagram med tillhörande förklaringar. Materialet analyseras med utgångspunkt i den teoretiska referensramen samt med hjälp av statistiska analysmodeller.

Kapitel 5: Avslutning:

Avslutningsvis ska uppsatsens frågeställningar besvaras och i detta kapitel redogörs för de slutsatser som dras utifrån analysen av det empiriska materialet. I den sista punkten ges förslag på ytterligare forskning inom området.

2. Teoretisk utgångspunkt

2.1. Nyckelbegrepp

2.1.1. Regelverket IFRS

IFRS (International Financial Reporting Standards) är benämningen på det regelverk som ges ut av IASB (International Accounting Standard Boards) och är, som tidigare nämnts, obligatoriskt för börsnoterade bolag att tillämpa i sin koncernredovisning.

2.1.2. Goodwill

I samband med företagsförvärv redovisas ofta goodwill som en icke identifierbar immateriell tillgång. Goodwill består av skillnaden mellan köpeskillning och nettovärdet på identifierbara tillgångar och skulder. Tillgången kan utgöras av till exempel synergieffekter som uppstår vid sammanslagning av två företag eller värdet av de fördelar en fungerande organisation ofta medför.

2.1.3. Regelverket för nedskrivningar

Den grundläggande synen i IFRS är att en tillgång inte ska redovisas till ett högre värde än vad framtida förväntade kassaflöden motsvarar. I de situationer framtida kassaflöden förväntas minska kan det vara nödvändigt att skriva ned det redovisade värdet. IAS 36 är den standard som behandlar nedskrivningsprövningen.¹¹

Nedskrivning ska ske om en tillgångs värde överstiger återvinningsvärdet, vilket är det högsta av dess verkliga värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Återvinningsvärdet är ofta mycket svårt att beräkna då det baseras på dels en beräkning av framtida kassaflöden, dels val av diskonteringsränta. Ytterligare en svårighet är att tillgången ska hänföras till en kassagenererande enhet. Beräkningen av det framtida kassaflödet, valet av diskonteringsränta och identifiering av de kassagenererande enheterna kräver interna bedömningar som är avgörande för huruvida en nedskrivning ska redovisas.¹²

2.1.4. Earnings management

Begreppet earnings management kan förklaras som ett fenomen som kan uppstå när företagets ledning får utrymme för egna bedömningar vid finansiell rapportering. Bakomliggande motiv kan vara antingen att ledningen ska uppnå egna fördelar eller också att vilseleda intressenter.¹³ Det finns många studier inom ämnet earnings management, av vilka en hel del tar utgångspunkt i teorin om positive accounting.

¹¹ IAS 36.

¹² IAS 36.

¹³ Healy, P.M. & Whalen, J. (1999), "A review of the earnings management literature and its implications for standard settings", *Accounting Horizons*, 13(4), 1999, s. 365-383.

Denna teori utgår från ett agerande efter eget intresse, alltså att en företagsledning som väljer mellan olika alternativ väljer det som är till fördel för ledningen och inte för övriga intressenter.¹⁴

2.2. Redovisningskvalitet - i teorin och i praktiken

De finansiella rapporterna ska vara användbara, vilket innebär att redovisningskvalitet är viktigt. Detta är specificerat i IASB:s föreställningsram. De grundläggande kvalitativa egenskaperna är relevans, väsentlighet och korrekt återgivande i form av fullständighet, neutralitet och felfrihet. De förstärkande kvalitativa egenskaperna är jämförbarhet, verifierbarhet, förståelse och att redovisningen kommer i tid.¹⁵ När det gäller jämförbarhet underlättas sådan av enhetliga redovisningsregler och ett av de främsta syftena med harmonisering är just att uppnå jämförbarhet mellan olika företag så att redovisningen blir användbar.¹⁶ Användare ska på ett adekvat sätt kunna välja mellan olika investeringsalternativ, vilket innebär att de har ett behov av att kunna jämföra redovisningsinformationen från ett företag med liknande information från ett annat företag, eller liknande information från en annan period i samma företag.¹⁷

För börsnoterade företag inom EU är det numera obligatoriskt att i koncernredovisningen följa IFRS. Här föreligger således enhetliga regler, varför det finns förutsättningar för jämförbarhet. För att uppnå jämförbarhet räcker det emellertid inte med enhetliga regler, utan det krävs även att reglerna tillämpas på samma sätt och att redovisningen håller hög kvalitet. Flera studier visar att det brister på denna punkt. Trots att det numera är tvingande för börsnoterade företag inom EU att tillämpa IFRS i sin koncernredovisning har det således gjorts gällande att redovisningskvalitet och jämförbarhet inte föreligger.¹⁸

Just vad gäller goodwill finns stort utrymme för att göra olika bedömningar, vilket medför att det finns risk för earnings management. Företagsledningen kan till exempel försköna redovisningen för att få högre bonus, alternativt - för att jämna ut resultatet - göra nedskrivningar de år företaget går bra. Under sådana förhållanden är redovisningen varken neutral, relevant eller jämförbar. Detta är därför ett problem.¹⁹

Problemen med goodwill illustreras bland annat av en studie avseende svenska företag utförd av Hamberg, Paananen och Novak. Enligt studien har goodwillposterna i svenska företag ökat markant sedan kravet på avskrivningar slopades. Orsaken till detta är enligt studien bland annat att nedskrivningar inte görs; något som i sin tur enligt studien synes ha sin grund i earnings management.²⁰ Dessa slutsatser vinner stöd av senare studier utförda av bland annat Gauffin och Nilsson. Trenden håller

¹⁴ Watts, R.L. & Zimmerman, J.L., *Positive Accounting Theory*, Prentice Hall, 1985.

¹⁵ IASB föreställningsram, 2010, QC1-QC32.

¹⁶ IASB föreställningsram, 2010, BC3.33.

¹⁷ IASB föreställningsram, 2010, QC20.

¹⁸ Ball, 2006, s. 5-27. Brown, 2011, s. 269-285. Glaum, M., Schmidt, P., Street & Vogel, 2013, s. 163-204. Holthausen, 2009, s. 447-458. Hope, 2003, s. 235-272. Leuz, 2010, s. 229-256. Leuz, Nanda, & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope & McLeay, 2011, s. 233-266. Preiato, Brown & Tarca, 2015, s. 1-50.

¹⁹ Chambers & Finger, 2011, s. 38-41, 2010, s. 229-256. Hamberg, Paananen & Novak, 2011, s. 263-285. Ramanna & Watts, 2012, s. 749-780. Carlin, T. & Finch, N., 2009. "Discount rates in disarray: Evidence on flawed goodwill impairment testing", *Australian Accounting Review*, (51) 19, 2009, s. 326-336.

²⁰ Hamberg, Paananen, & Novak, 2011, s. 263-285.

i sig. Goodwillposterna i de svenska börsbolagen blir allt större och de finansiella rapporterna blir mindre användbara.²¹

Det finns även internationella studier gällande earnings management och goodwill. Som exempel kan nämnas en studie som har gjorts av Ramanna och Watts och som visar att det i amerikanska företag finns ett samband mellan att inte göra nedskrivningar och incitament i form av VD-bonusar, förstört rykte och risk att bryta mot låneavtal med soliditetskrav.²² Vidare kan nämnas en studie som har gjorts av Ji och som visar att australienska bolag inte gjort erforderliga nedskrivningar.²³

2.3. Hinder för redovisningskvalitet och jämförbarhet

Svårigheten att värdera goodwill, helt eller delvis i kombination med earnings management, kan således förklara att jämförbarhet inte föreligger. Detta gäller goodwill, men det finns även flera studier som tar sikte på redovisningskvalitet generellt sett och som visar att redovisningskvaliteten varierar mellan olika länder. Som exempel kan nämnas en studie som har gjorts av Leuz, Nanda och Wysocki och som visar att earnings management är vanligare i Grekland, Österrike, Portugal och Italien än i Storbritannien och Sverige.²⁴ Enligt studier är orsaken till den varierande redovisningskvaliteten att institutionella faktorer och nationella traditioner lever kvar, varför det - trots att enhetliga regler har införts - i praktiken inte föreligger redovisningskvalitet och jämförbarhet. Faktorer som påverkar har angetts vara bland annat aktiemarknadens storlek, ägarstruktur, det enskilda landets bolagslagstiftning, rättssäkerhet, förekomst av korruption, legalt ursprung och kultur.²⁵

När det gäller nationella faktorer som påverkar redovisningskvaliteten har det i flera studier ansetts att anglosaxiska länder generellt har bättre redovisningskvalitet än andra länder. En förklaring som lämnats till detta är att det spridda ägarskapet och de stora aktiemarknaderna ställt krav på redovisningskvalitet och regler som skyddar aktieägarna. I andra länder, såsom till exempel de kontinentaleuropeiska länderna, har ägarskapet däremot varit koncentrerat till ett fåtal stora ägare. De stora ägarna har kunnat få information på annat sätt än genom externredovisningen och i dessa länder har det därför inte alls funnits samma behov av redovisningskvalitet.²⁶

Något som har betydelse är också kulturella skillnader i form av vilja att acceptera och följa regler. Studier baserade på Hofstedes kulturella dimensioner har gjorts och dessa visar att graden av osäkerhetsundvikande och maktjämskap har stor betydelse för redovisningskvaliteten.²⁷ I länder som Grekland och Italien finns en stor acceptans för osäkerhet och vidare accepteras maktjämskap. I dessa länder tas det därför inte så hårt på regler, utan det accepteras att reglerna inte följs helt ut. I andra länder

²¹ Gauffin & Nilsson, 2014.

²² Ramanna & Watts, 2012, s. 749-780.

²³ Ji, K., "Better Late than Never, the Timing of Goodwill Impairment Testing in Australia", *Australian Accounting Review*, 76 (23), 2013, s. 369-379.

²⁴ Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527.

²⁵ Ball, 2006, s. 5-27. Brown, 2011, s. 269-285. Cieslewicz, 2014, s. 511-528. Glaum, Schmidt, Street, & Vogel, 2013, s. 163-204. Holthausen, 2009, s. 447-458. Hope, 2003, s. 235-272. Leuz, 2010, s. 229-256. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope & McLeay, 2011, s. 233-266. Preiato, Brown & Tarca 2015, s. 1-50.

²⁶ Coffee, J. C., "Law and the Market: The Impact of Enforcement", *University of Pennsylvania Law Review*, 156, 2007, s. 229-311. Leuz, 2010, s. 229-256. La Porta, R., Lopez-De-Silandes, F., Ahleifer, A. & Vishny, R.W. "Legal Determinants of External Finance", *The Journal of Finance*, L12 (3), 1997, s. 1131-1150. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope & McLeay, 2011, s. 233-266.

²⁷ Hofstede, G. *Culture's consequences: international differences in work-related values*. Beverly Hills. CA: Sage, 1980

vill osäkerhet undvikas och orättvisor accepteras inte. I dessa länder är det därför viktigt med regler som följs.²⁸ Världsbanken tar löpande fram index för laglydigheten i olika länder. Tabellen i bilaga 1 illustrerar således laglydighet för aktuella länder och år. Ju högre värde, desto större laglydighet.

2.4. Betydelsen av stark revision och tillsyn

Som framgått ovan kan företagsledningen ha incitament att ägna sig åt earnings management och det finns nationella skillnader, varför det - trots enhetliga regler - inte finns någon jämförbarhet. Studier visar emellertid att det kan finnas en lösning på detta problem i form av stark revision och tillsyn. Det har gjorts gällande att harmoniseringen inte blir starkare än tillsynen och att en förutsättning för harmonisering är tillsyn.²⁹

Betydelsen av tillsyn i vid bemärkelse har illustrerats i flera studier. Glaum, Schmidt, Strett och Vogel har funnit ett samband mellan å ena sidan respekt för regler angående informationsskyldighet och å andra sidan straffansvar. Leuz, Nanda och Wysocki har kommit fram till att earnings management är mindre i länder där det finns bra skydd för investerare.³⁰ Vidare har Hope kommit fram till att det finns ett samband mellan redovisningskvalitet och ett index för tillsyn baserat på revisionsarvodet, förekomsten av lagar som förbjuder insiderhandel, rättssäkerhet, allmän laglydnad och regler som skyddar aktieägare.³¹ Utöver detta kan nämnas de studier som har gjorts av Daske, Hail, Leuz och Verdi samt av Li och som belyser sambandet mellan förbättrad marknadslikviditet och tillsyn. Utgångspunkten för båda dessa studier är att införandet av IFRS borde leda till förbättrad marknadslikviditet, lägre kapitalkostnader och högre bolagsvärden, eftersom IFRS generellt sett leder till en högre redovisningskvalitet. Slutsatserna enligt studierna är att detta stämmer, men bara för länder där respekten för lagar är stor och där regelverket till skydd för investeringar är starka.³²

Det finns dock även studier där betydelsen av revision och tillsyn i en snävare bemärkelse analyserats. En studie av Preiato, Brown och Tarca illustrerar sambandet mellan fel i aktieanalytikens prognoser och styrkan i revisionen och aktiemarknadens tillsynsorgan.³³ Vidare har Glaum, Schmidt, Street och Vogel inte bara analyserat betydelsen av straffansvar, utan också kommit fram till att företag som revideras av en revisor från någon av de större revisionsbyråerna (the Big 4) håller högre kvalitet. Resonemanget bakom detta är att de större revisionsbyråerna kan satsa mer på utbildning och revisionssystem, är

²⁸ Cieslewicz, 2014, s. 511-528.

²⁹ Ball, 2006, s. 5-27. Brown, 2011, s. 269-285. Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2013, s. 163-204. Holthausen, 2009, s. 447-458. Hope, 2003, s. 235-272. Leuz, 2010, s. 229-256. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope & McLeay, 2011, s. 233-266. Preiato, Brown & Tarca, 2015, s. 1-50.

³⁰ Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2013, s. 163-204. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope & McLeay, 2011, s. 233-266.

³¹ Hope, 2003, s. 235-272.

³² Daske, H., Hail, L. Leuz, C. & Verdi, R., "Mandatory IFRS Reporting around the World: Early Evidence on the Economic Consequences", *Journal of Accounting Research*, 46 (5), 2008, s. 1085-1142. Li, S. "Does Mandatory Adoption of International Financial Reporting Standards in The European Union Reduce the Cost of Equity Capital", *The Accounting Review*, 85 (2), 2010, s. 607-636.

³³ Preiato, Brown & Tarca, 2015, s. 1-50.

mindre beroende av enskilda klienter och har större incitament att värna om sitt rykte.³⁴ Utöver detta kan nämnas att även Cohen betonat betydelsen av stark revision.³⁵

Även Christensen, Hail och Leuz har riktat in sig på betydelsen av att aktiemarknadens tillsynsorgan är starkt. Studien tar sikte på sambandet mellan införandet av IFRS och förbättrad marknadslikviditet och slutsatsen är att det inte är IFRS i sig, utan en förbättrad tillsyn, som förbättrar likviditeten. Denna slutsats har baserats dels på att införandet av IFRS enbart lett till förbättrad marknadslikviditet i länder som förbättrat sin tillsyn, dels på att förbättrad marknadslikviditet förefaller uppkomma vid förbättrad tillsyn oavsett om det sker i samband med nya redovisningsregler eller inte.³⁶

2.5. Revision och tillsyn inom EU

Inom EU finns ett gemensamt tillsynsorgan, Esma (European Securities and Markets Authority). Esma har dock ingen granskningsroll i förhållande till enskilda företag eller möjlighet att sätta in sanktioner för företag som inte sköter sig, utan denna kontroll sker i respektive medlemsstat.³⁷ Esma ska däremot vara en samordningsfunktion mellan medlemsländerna, verka för ett fördjupat samarbete mellan tillsynsmyndigheterna och främja en enhetlig tolkning av EU-regler hos ländernas tillsynsmyndigheter.³⁸

Granskningen av de individuella finansiella rapporterna ligger således på de enskilda medlemsstaterna och, för Sveriges del, är det särskilt relevant att se till betydelsen av den tillsyn som utförs av aktiemarknadens tillsynsorgan, eftersom Sverige har kritiserats för att ha en svag tillsyn på denna punkt. I Sverige ligger ansvaret i första hand på Finansinspektionen, men Finansinspektionen har delegerat det löpande ansvaret till börserna. Denna lösning har inte bara ifrågasatts ur ett oberoendeperspektiv, utan lösningen är även unik. I regel brukar tillsynen utföras direkt av en myndighet eller också - helt eller delvis - av en oberoende privaträttslig organisation.³⁹ Mot bakgrund av den kritik som har riktats mot Sverige finns ett förslag om att ändra den svenska tillsynen så att delegationen till börserna tas bort och Finansinspektionen får ansvara även för den löpande tillsynen.⁴⁰

Utifrån de skillnader i revision och tillsyn som finns i olika länder har Brown, Preiato och Tarca tagit fram tre olika index. Det första indexet, *Audit*, tar sikte på revisionen och avser revisorernas incitament att fullfölja sin roll effektivt, det andra indexet, *Enforce*, avser tillsyn utförd av aktiemarknadernas tillsynsorgan och det tredje indexet, *AETotal*, avser en kombination av de båda indexen.⁴¹ Index har tagits fram såväl för år 2008 som för år 2005 och 2002, men vad som är relevant i det här arbetet är indexen för 2008 och det är därför endast dessa som kommer redovisas. Först kommer diagrammet och därefter redogör vi för huvuddragen, men den kompletta tabellen för bedömningsfaktorer framgår av bilaga 2.

³⁴ Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2013, s. 163-204

³⁵ Cohen, J. R. "How Does the Strength of the Financial Regulatory Regime Influence Auditors' Judgments to Constrain Aggressive Reporting in a Principle-Based Versus Ruled-Based Accounting Environment", *Accounting Horizons*, 27 (3), 2013, s. 579-601.

³⁶ Christensen, H. B., Hail, L. & Keuz, C. "Mandatory IFRS reporting and changes in enforcement", *Journal of Accounting and Economics*, 56, 2013, s. 143-177.

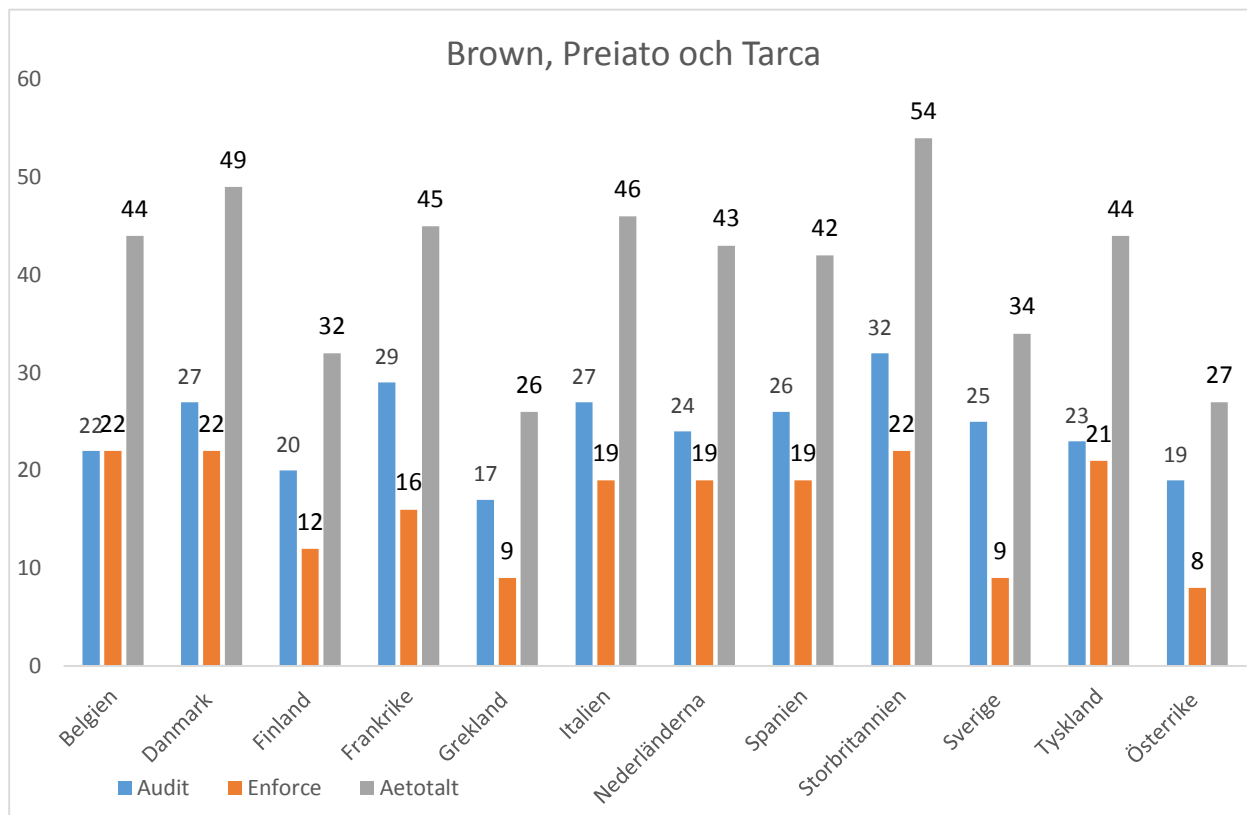
³⁷ Catasus, Carrington, Eklöv-Alander, Johed, Marton, Marton, Lundqvist, P, 2015 (kommande), s. 202

³⁸ Catasus, Carrington, Eklöv-Alander, Johed, Marton, Marton, Lundqvist, 2015 kommande, s. 202

³⁹ *En ny redovisningstillsyn*, SOU 2015:19., s 75-78. Lennartsson, R., "Redovisningstillsynen på väg att lösas", *Balans*, 2 mars 2015

⁴⁰ Lennartsson, 2015. *En ny redovisningstillsyn*, SOU 2015:19., s 75-78.

⁴¹ Brown, Preiato & Tarca, 2014, s. 1-52.

Länder som hamnar högt i det första indexet (*Audit*) har omfattande licenskrav för revisorer, krav på vidareutbildning, kvalitetssäkringssystem, granskningsorgan med makt att utfärda sanktioner samt rotationskrav. Vidare är revisionsarvodena i dessa länder relativt höga. När det gäller de länder som ingår i denna undersökning består skillnaderna i olika krav för att få och få behålla en revisorslicens, rotationskrav för revisorer, det vill säga att revisorn eller revisionsbyrån måste bytas ut efter ett tag, revisorskostnader, tillgängliga sanktioner för revisorer som inte sköter sig samt risken att drabbas av en rättsprocess.⁴² Som framgår av diagrammet ovan hamnar Storbritannien i topp bland de länder som ingår i vår undersökning med 32/32 poäng, medan Grekland hamnar i botten med 17 poäng. Sverige får maxpoäng på allt förutom på kravet avseende rotation (0 av 4 poäng) samt risken för att revisorn ska drabbas av sanktioner (3 av 6 poäng). Totalt gör detta att Sverige får 25 poäng och, av de länder som ingår i vår undersökning, hamnar på plats 6/12.

Det andra indexet (*Enforce*) mäter i vilken utsträckning det finns ett tillsynsorgan som granskar och avger ett utlåtande över den finansiella rapporteringen samt har makt att dels bestämma standarder, dels kräva att företag rättar eller gör om sina finansiella rapporter. Här beaktas även vilka resurser detta organ har till sitt förfogande. Av diagrammet ovan framgår att, bland de länder som ingår i vår undersökning, hamnar Storbritannien, Danmark och Belgien på delad förstaplats med 22/24 poäng, medan Österrike hamnar på sista plats med 8/24 poäng. Sverige hamnar näst sist med 9/24 poäng. Sverige får maxpoäng när det gäller förekomsten av ett offentligt tillsynsorgan som granskar den finansiella rapporteringen, men poängen dras ner eftersom detta organ inte har makt att bestämma standarder (0 poäng), inte utfärdar någon rapport av sin granskning (0 poäng) och inte kan kräva att företag rättar eller gör om sina

⁴² Brown, Preiato & Tarca, 2014, s. 1-52.

finansiella rapporter. Även i fråga om resurserna hamnar Sverige efter de länder som hamnar i topp (3/6 poäng).⁴³

Det tredje indexet, slutligen, (*AETotal*) avser en kombination av de båda indexen. I topp hamnar Storbritannien med 54/54 poäng och i botten hamnar Grekland med 26/54 poäng. Sverige hamnar på plats 9/12 med 34/54 poäng.⁴⁴

Det finns även index som mäter styrkan av tillsynen i en vidare bemärkelse. La Porta, Lopez-De-Silandes, Ahleifer och Vishny har tagit fram index baserat på vilka skydd för investerare som finns generellt för olika länder. Det finns separata delar för olika delar av den privata och offentliga tillsynen. Det finns således en del som avser informationsskyldighet, en del som avser offentlig tillsyn och en del som avser privat tillsyn, men Preiato, Brown och Tarca har använt ett genomsnitt av indexen för privat och offentlig tillsyn.⁴⁵ Resultatet av detta framgår av bilaga 3. Även här betyder ett högre index starkare tillsyn.

2.6. Legitima orsaker som kan påverka nedskrivningarnas storlek

Flera studier visar att nedskrivningarna ökar i lågkonjunktur och i företag som går dåligt. Churyk har funnit att nedskrivningar ökar i företag vars aktiekurs faller och i företag vars bokförda värde av egna kapital överstiger börsvärdet. Såväl Rees, Gill och Gore som Loh och Tan har funnit att nedskrivningar respektive frivilliga avskrivningar ökar i företag med dålig lönsamhet (före avskrivningar).⁴⁶ Vidare har, när det gäller makroekonomiska förhållanden, bland annat Prakash samt Loh och Tan funnit att nedskrivningar ökar i lågkonjunktur. Prakash har därvid definierat en lågkonjunktur som en period som är en lågkonjunktur enligt amerikanska konjunkturinstitutet, medan Loh och Tan har hänfört sig till BNP.⁴⁷

Betydelsen av detta samband är dock inte entydigt, utan vissa forskare ser sambanden som ett resultat av earnings management. Som exempel kan nämnas att Prakash förklarar de ökade nedskrivningarna i lågkonjunktur med att företagsledningen tar ett "big bath". Nedskrivningar borde skett tidigare, men sker istället i lågkonjunktur eftersom det då inte spelar så stor roll att resultatet blir ännu sämre.⁴⁸ Även Chambers och Finger har gjort gällande att nedskrivningarna borde skett tidigare och därför släpar.⁴⁹ Såväl Churyk som Rees, Gill och Gore har däremot kommit fram till att nedskrivningarna i företag som går dåligt sker i legitima syften, det vill säga för att spegla att det verkliga värdet har gått ner.⁵⁰

⁴³ Brown, Preiato & Tarca, 2014, s. 1-52.

⁴⁴ Brown, Preiato & Tarca, 2014, s. 1-52.

⁴⁵ La Porta, Lopez-De-Silandes, Ahleifer & Vishny, 1997, s. 1131-1150. Preiato, Brown & Tarca, 2015, s. 1-50.

⁴⁶ Churyk, N. T., "Reporting goodwill, are the new accounting standards consistent with market valuations", *Journal of Business Research*, 58, 2005, s. 1353-1361. Rees, L., Gill, S. & Gore, R. "An Investigation of Asset Write-Downs and Concurrent Abnormal Accruals", *Journal of Accounting Research*, 1996, s. 157-169. Loh, A.I.C. & Tan, T. H., "Asset Write-Offs - Managerial Incentives and Macroeconomic Factors. *Abacus*, 38 (1), 2002, s. 134-151.

⁴⁷ Prakash, R. *Macroeconomic Factors and Financial Statements: Asset Write-Downs during Recession*, Master School of Business, College of Willam And Mary, Williamsburg, 2012. Loh & Tan, 2002, s.134-151.

⁴⁸ Prakash, 2012.

⁴⁹ Chambers & Finger, 2011, s. 38- 41.

⁵⁰ Churyk, 2005, s. 1353-1361. Rees, Gill & Gore, 1996, s. 157-169.

Något som också bör uppmärksammas är att det inte enbart är aktiekursen som påverkar nedskrivningar, utan att nedskrivningar även kan påverka aktiekursen.⁵¹ Detta innebär att ett ömsesidigt samband kan föreligga.

2.7. Hypotesformulering

I tidigare studier har det således gjorts gällande att earnings management i form av bristande goodwillnedskrivningar förekommer, att det finns nationella skillnader i redovisningskvaliteten och att dessa kvalitetsbrister och skillnader kan motverkas genom revision och tillsyn. Vidare har det gjorts gällande att även ekonomiska faktorer, laglydnad samt det allmänna skyddet för investeringar kan påverka redovisningskvaliteten.

Detta leder oss in på hypoteserna för detta arbete. Som redan nämnts tar vi vår utgångspunkt i de index som har tagits fram av Brown, Preiato och Tarca. Hypoteserna blir då enligt följande.

H₁. Det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i revisionen enligt indexet Audit. Detta samband kan, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

H₂. Det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i tillsynen genom aktiemarknadernas tillsynsorgan enligt indexet Enforce. Detta samband kan, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

H₃. Det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i den totala redovisningstillsynen enligt indexet AETotal. Detta samband kan, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

⁵¹ Li, 2010, s. 607-636.

3. Metod

3.1. Forskningsdesign

I arbetet har vi använt oss av en kvantitativ och deduktiv metod baserad på sekundärdata.⁵² Vi har således tagit vår utgångspunkt i befintliga teorier och utifrån dessa ställt upp hypoteser, som sedan testats mot det empiriska materialet som samlats in.

3.2. Datainsamling

Datainsamlingen har skett med hjälp av databasen Datastream och det är från denna databas redovisningsinformationen är hämtad. Vi har även kvalitetsgranskat informationen genom stickprov från ett antal publicerade årsredovisningar. Vidare har vi studerat ett stort antal artiklar och annan litteratur inom området. Vid sökningen efter relevant litteratur har vi i första hand använt internet och sökord som "goodwill impairment", "earnings management" och "enforcement" samt motsvarande ord på svenska. Vi har även funnit ytterligare litteratur genom hänvisningar till andra källor i den litteratur vi studerat.

3.3. Urval och databearbetning

Det inledande steget i vår urvalsprocess var att, i Datastream, söka upp börsnoterade företag som hade ett bokfört värde för goodwill. Sökningen genomfördes land för land och avgränsades till respektive lands huvudbörs för att minimera dubbelnoteringar. Trots denna avgränsning var en omfattande rensning och bearbetning nödvändig på grund av dubletter, felmeddelanden samt poster utan värde.

I ett tidigt skede var det nödvändigt att ta ställning till vad Error och NA hade för betydelse i Datastream. En stickprovsundersökning visade då att Error och NA betyder att det inte finns något värde för aktuella poster. Slutsatsen blev därför att dessa poster kunde rensas bort.

Fortsättningsvis sökte vi efter nedskrivningar av goodwill, ackumulerade av- och nedskrivningar av goodwill, aktiekurser samt vårt lönsamhetsmått. Även vid detta moment utfördes stickprovskontroller för att säkerställa att måtten vi fått motsvarade de vi efterfrågade. De stickprov som gjordes visade att aktuella poster hade relativt hög kvalitet, men vi fick ändå problem när vi skulle sammanställa materialet eftersom vi då upptäckte att flera värden saknades. Det kunde till exempel vara ett värde för lönsamheten som saknades för ett visst år, eller företag som - trots att de hade gjort nedskrivningar - inte hade några ackumulerade av- och nedskrivningar. Vidare upptäckte vi att det fanns minustecken framför några nedskrivningar.

Företag som inte hade rapporterat något lönsamhetsmått tog vi bort direkt, men avvikelserna gällande nedskrivningar föranledde oss att göra ytterligare kontroller. Det visade sig då att det fanns olika förklaringar till avvikelserna. I några fall var siffrorna felaktiga, medan det i andra fall var fråga om

⁵² Bryman, A. & Bell, E., *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, 2 uppl., Stockholm, Liber: 2013, s. 31 ff, 322 ff & s. 390 ff.)

förvärv under året och omedelbara nedskrivningar. Konsekvensen i de fall där den omedelbara nedskrivningen inte fanns med bland ackumulerade av- och nedskrivningar var att vi inte kunde räkna oss fram till ett anskaffningsvärde, vilket vi hade behov av och återkommer till i punkt 3.3.3. Slutsatsen blev att det var nödvändigt att rensa bort även dessa företag.

När vår urvalsprocess och databearbetning avslutades uppfyllde företagen våra kriterier då alla hade rapporterat ingående bokfört värde för goodwill minst ett av åren samt aktiekurs och lönsamhetsmått för alla fem åren. I studien lät vi dock företagen ingå endast de år då hade ingående balans avseende bokförd goodwill. Detta innebär att ett företag kan ingå en gång, medan ett annat företag kan ingå alla fem åren.

Sammantaget har databearbetning och rensning av data medfört att studien inte blivit så heltäckande som vi hoppats på. Även om vi rensat bort ett stort antal företag har vi emellertid alltså ett mycket stort antal observationer.

3.3. Analysmodell

3.3.1. Statistiska tester

Utgångspunkten har varit att testa de olika sambanden med hjälp av enkel samt multipel regressionsanalys. Enkel regressionsanalys testar samband mellan en beroende och en oberoende variabel, medan det i en multipel regressionsanalys ingår två eller flera oberoende variabler.⁵³ I regel anses att residualerna ska vara normalfördelade för att en regressionsanalys ska vara lämplig som modell.⁵⁴ Efter att ha genomfört våra första regressionsanalyser studerades residualerna (avvikelsena mellan observerat värde och förväntat värde⁵⁵) och det visade sig då att residualerna inte var normalfördelade. Alternativa modeller övervägdes då, såsom till exempel att transformera den beroende variabeln eller att använda ett icke-parametriskt test. Någon modell som var bättre än en regressionsanalys hittades emellertid inte. Vidare blev slutsatsen att normalfördelning inte behöver vara en absolut förutsättning för att linjär regression ska vara lämplig, utan att det är viktigt att se till sammanhanget. Donald J Wheeler har illustrerat detta med en situation där trafikolyckor sker på gator av mellanbredd, men inte på smala och breda gator. I detta fall är residualerna inte normalfördelade, men det kan ändå skönjas ett samband eftersom det kan konstateras att det är de mellanbredda gatorna som inte är säkra.⁵⁶ Mot denna bakgrund bestämdes att linjär regression, i kombination med en noggrann analys av residualerna, var den modell som skulle användas.

3.3.2. Val av signifikansnivå

Signifikansnivån avgör vilken risk det är att förkasta en sann nollhypotes.⁵⁷ Det så kallade p-värdet förklarar vilken nivå på alfa som är lägst för att tillåta att nollhypotesen förkastas. I uppsatsen har vi valt

53 Cortinas, C. & Black, K., Statistics for business and economics, First european edition, United Kingdom, John Wiley & Sons, Ltd: 2012, s. 547.

54 Cortinas & Black, 2012, s. 502 & 560.

55 Cortinas & Black, 2012, s. 559.

56 Donald J. Wheeler, "Should the residuals be normal", Tillgänglig: <http://www.qualitydigest.com/inside/quality-insider-article/should-residuals-be-normal.html>, 2013, (hämtad 2015-05-27)

57 Cortinas & Black, 2012, s. 319.

en signifikansnivå på 0,05, vilket betyder att för de värden på alfa som är mindre än 0,05 kommer nollhypotesen att förkastas.⁵⁸

3.3.3. Variabler

Det har inte varit helt lätt att bestämma hur den beroende variabeln ska beräknas i vår sambandsanalys. Vår utgångspunkt har varit att se till den procentuella andelen nedskrivning av goodwill, oberoende av de totala tillgångarna i balansräkningen. Vi har därför velat relatera nedskrivning till anskaffningsvärdet för goodwill. Vi har valt mellan att använda koderna WC 02502 (Goodwill Gross), WC 02503 (Goodwill Accumulated Amortization), WC 18280 (Goodwill/Cost in Excess Of Assets Purchased, Net) och WC 18225 (Impairment Of Goodwill) och, till slut, kommit fram till att vi ska använda följande koder.

Kod	Benämning i Datastream	Innebörd
WC18280	Goodwill/Cost In Excess Of Assets Purchased	Bokfört värde av goodwill
WC18225	Impairment of goodwill	Nedskrivningar
WC02503	Goodwill accumulated amortization	Ackumulerade av- och nedskrivningar

Anledningen till att dessa poster använts är att stickprov visade att posterna höll högre kvalitet än anskaffningsvärdet. När det gäller anskaffningsvärdet visade de stickprov som gjordes att drygt hälften av alla värden var felaktiga. Vidare visade kontroller att cirka en tredjedel av alla företag som hade bokförd goodwill inte hade något redovisat anskaffningsvärde, vilket inte kan stämma.

Den årliga nedskrivningen har härefter beräknats enligt följande formel:

$$\frac{\text{Årets nedskrivning av goodwill}}{\text{Bokfört värde av goodwill vid årets utgång} + \text{ackumulerade av- och nedskrivningar av goodwill}}$$

Vi har även övervägt att beräkna de totala nedskrivningarna enligt följande:

$$\frac{\text{Ackumulerade av- och nedskrivningar av goodwill}}{\text{Ackumulerade av- och nedskrivningar av goodwill} + \text{bokfört värde av goodwill}}$$

Det senare alternativet har emellertid blivit uteslutet, eftersom många företag hade betydande positiva värden för ackumulerade av- och nedskrivningar innan det blev obligatoriskt att använda IFRS inom EU. Som exempel kan nämnas att det i Sverige fanns 43 företag med positiva värden per 2004-12-31 och då med ett sammanlagt belopp motsvarande drygt 40 procent av värdet per 2014-12-31. Mot denna bakgrund förkastades detta alternativ.

Avseende de oberoende variablerna har vi varit intresserade av att kontrollera betydelsen av revision och aktiemarknadens tillsynsorgan. Vi har också varit ute efter ett relativt färskt index och ett index som inte

⁵⁸ Cortinas & Black, 2012, s. 322.

bara ser till en faktor, utan istället ger en samlad bedömning av styrkan i just revision och tillsynen genom aktiemarknadens tillsynsorgan. Mot denna bakgrund har valet fallit på att använda de tre index som har tagits fram av Brown, Preiato och Tarca, det vill säga indexen *Audit*, *Enforce* och *AETotal*.⁵⁹

Då det enligt forskning även kan finnas andra faktorer som påverkar har vi emellertid, i likhet med vad bland annat Hope samt Preiato, Brown och Tarca har gjort i tidigare studier, lagt in ytterligare oberoende variabler.⁶⁰ Då såväl företagsekonomiska faktorer som konjunkturen i sig kan påverka storleken på nedskrivningar bestämde vi oss först för att lägga in ett mått som mäter lönsamhet eller resultat, ett mått som mäter aktiekurs och ett mått som mäter konjunktur.⁶¹

När det gäller lönsamhets- respektive resultatmått har vi kommit fram till att ett lönsamhetsmått är att föredra, eftersom resultat är ett absolut mått och kan bli missvisande att använda (100 miljoner i resultat för ett stort företag kan vara dåligt, medan ett resultat på 100 miljoner i ett mindre företag kan vara mycket bra). När det gäller valet mellan olika räntabilitetsmått skulle det naturliga kanske vara att välja mellan räntabilitet på eget kapital (Re), räntabilitet på sysselsatt kapital (Rsyss) och räntabilitet på totalt kapital (Rt). Nackdelen med alla dessa mått är emellertid att de är baserade på resultat efter nedskrivningar. Vad vi är intresserade av är resultat före nedskrivningar, eftersom nedskrivningarna annars påverkar lönsamheten.⁶² Vidare är det enklare att använda ett färdigt mått än att konstruera ett eget genom att till exempel lägga tillbaka nedskrivningar. Vi föredrar också att använda ett mått som avser räntabilitet i någon form på eget kapital, eftersom ett sådant mått inte påverkas av företagets finansieringslösningar i form av till exempel leasing.⁶³ Mot denna bakgrund har valet fallit på måttet kassaflöde/eget kapital (i Datastream WC08381-Cash Earnings Return on Equity). Detta mått fångar visserligen inte upp periodiseringar och avskrivningar, men såväl periodiseringar som avskrivningar kan utnyttjas för earnings management medan företag har betydligt svårare att manipulera kassaflödet. Måttet kassaflöde/eget kapital är därför ett bra mått på hur företaget går och ett lämpligt mått i studien.

Med avseende på aktievärdet har vi valt att använda aktiekursen framför exempelvis marknadsvärdet av de samlade aktierna. Fördelen med att använda aktiekurs är att nyemissioner fångas upp, men nackdelen är att fondemissioner inte fångas upp.⁶⁴ Vi har räknat ut skillnad mellan aktiekurs vid årets ingång och årets utgång, vilket innebär att måttet är känsligt för aktiekursen just vid de två datum då mätning skett. Måttet är således inte perfekt, men det är i alla fall en indikation på hur bra företaget går.

Slutligen gällande konjunkturen är ett alternativ att, såsom Prakash har gjort, använda ett tal baserat på om det enligt relevanta konjunkturinstitut är lågkonjunktur eller inte.⁶⁵ Vi skulle således kunna använda 1 som variabel för lågkonjunktur och 0 som variabel om det inte är lågkonjunktur. Nackdelen är emellertid att vi med detta synsätt inte får någon uppfattning om hur djup en eventuell lågkonjunktur är och vidare beaktas inte eventuella skiftningar i tillväxt. Valet har därför istället fallit på att, i enlighet med vad Loh och Tan har gjort, använda BNP.⁶⁶ I modellen har vi därför lagt in förändringen av BNP i enlighet med bilaga 4.

⁵⁹ Brown, Preiato & Tarca, 2014, s. 1-52.

⁶⁰ Hope, 2003, s. 235-272. Preiato, Brown & Tarca, 2015, s. 1-50.

⁶¹ Churyk, 2005, s. 1353-1361. Loh & Tan, 2002, s.134-151. Rees, Gill & Gore, 1996, s. 157-169. Prakash, 2012.

⁶² Loh & Tan, 2002, s.134-151. Rees, Gill & Gore, 1996, s. 157-169.

⁶³ Berk, J. & De Marzo, P., *Corporate Finance*, Third Edition, Global Edition, Harlow: Pearson, 2014, s. 866.

⁶⁴ Berk & De Marzo, 2014, s. 866, s. 612 ff.

⁶⁵ Prakash, 2012.

⁶⁶ Loh & Tan, 2002, s.134-151.

Utöver ekonomiska faktorer har vi valt att beakta den allmänna laglydnaden och det allmänna skyddet för investeringar, som enligt forskning har ett samband med earnings management.⁶⁷ Mot denna bakgrund har vi såsom oberoende variabler lagt in även den allmänna laglydnaden såsom den definierats av Världsbanken, se bilaga 1, samt det allmänna skyddet för investeringar baserat på La Portas undersökning, se bilaga 3.

Sammanfattningsvis har följande variabler använts.

Variabeltyp	Benämning	Innebörd
Beroende	Nedskrivningar	Nedskrivning/(bokfört värde + ackumulerade av- och nedskrivningar)
Oberoende	Audit	Styrkan i revision
Oberoende	Enforce	Styrkan i tillsynen utförd av aktiemarknadens tillsynsorgan
Oberoende	AETotal	Totala styrkan i revision och tillsyn av aktiemarknadens tillsynsorgan
Oberoende	Re	Kassaflöde / eget kapital
Oberoende	Förändring aktiekurs	(UB aktiekurs-IB aktiekurs)/IB aktiekurs
Oberoende	BNP	Årlig förändring i BNP
Oberoende	KAUF	Laglydighet enligt index från The Word Bank
Oberoende	LAP	Styrkan i det samlade skyddet för investeringar (La Porta index)

Något specifikt mått som tar sikte på förekomsten av earnings management i olika former har vi däremot inte lagt in. Anledningen till detta är att earnings management inte är någon självständig företeelse, utan något som - enligt befintlig forskning - är en följd av incitament att manipulera redovisningen i kombination med bristande laglydnad, dåliga regler generellt sett och bristande revision och tillsyn. Det är också så att bristande nedskrivningar i sig kan vara en form av earnings management. Mot denna bakgrund menar vi att det skulle vara felaktigt att lägga in ett index av detta slag, varför vi inte gjort det.

Ett problem som kan uppkomma då flera oberoende variabler används är multikollinearitet, det vill säga att de oberoende variablerna är starkt kopplade till varandra. När korrelationen mellan två oberoende variabler överstiger 0,7 anses att korrelationen är så stark att resultatet kan bli missvisande.⁶⁸

Sambandsanalysen visade att styrkan i revisionen (*Audit*) hade stark koppling till det allmänna skyddet för investeringar (*LAP*). Mot denna bakgrund har *LAP* uteslutits ur analyser med *Audit*.

3.3.4. Outliers

Ibland kan det finnas observationer med ovanligt stora eller små värden. Detta är extremvärden som kallas outliers. Det kan röra sig om data som blivit felaktigt inläst eller data som egentligen inte borde inkluderas i analysen. Inom statistiken finns en regel som säger att data med värde som skiljer sig +/- 3 standardavvikelser från medelvärdet kan elimineras. En förutsättning är dock att datan är normalfördelad.⁶⁹ Det är inte vår data. Våra extremvärden ligger på 0 respektive 100 procent och om vi eliminerade dessa observationer skulle över hälften av våra observationer försvinna. Under sådana

⁶⁷ Daske, Hail, Leuz & Verdi, 2008, s. 1085-1142. Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2013, s. 163-204. Hope, 2003, s. 235-272. Li, 2010, s. 607-636. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527. Pope & McLeay, 2011, s. 233-266.

⁶⁸ Andersson G., Jorner, U. & Ågren, A., *Regression- och tidsserieanalys*, 3 uppl, Lund: Studentlitteratur, s. 163, 2007.

⁶⁹ Anderson, Sweeney, Williams, Freeman, Shoemith, 2009, s. 83.

förhållanden är vår bedömning att resultatet skulle bli missvisande, varför vi valt att inte eliminera outliers.

3.4. Analysdesign

För att ta fram deskriptiv statistik, beräkna korrelation mellan variabler samt utföra regressionsanalyser har vi använt SPSS. Vi har även använt Excel för databearbetning samt enklare uträkningar.

3.5. Begränsning

En begränsning är att resultaten är beroende av att de tillämpade indexen på ett korrekt sätt mäter det som ska mätas. Detta beroende kan begränsa studiens validitet. Dessutom finns det risk för att vi missat faktorer och att det i själva verket är någon annan faktor som styr. Även detta kan därför begränsa validiteten.⁷⁰

En annan begränsning är att vi är beroende av ett korrekt underlag från Datastream och att kvaliteten på vissa punkter har visat sig bristfällig. En stor mängd data har därför rensats bort. I vissa fall har vi även haft svårt att genom stickprov kontrollera informationen i Datastream. Detta gäller framförallt i fråga om grekiska företag, eftersom det förefaller som om de ofta saknar noter som beskriver goodwilltransaktionerna i sin publicerade årsredovisning på internet. Det finns därför risk för att en del värden är felaktiga, vilket begränsar studiens reliabilitet.⁷¹

⁷⁰ Bryman & Bell, 2013, s. 63.

⁷¹ Bryman & Bell, 2013, s. 62.

4. Empiri och analys

4.1. Underlaget och inledande statistik

Först lite om underlaget. Tabellen nedan redovisar underlaget för studien. Av tabellen framgår - uppdelat per land - antalet företag som något år haft ingående bokfört värde av goodwill, antal bortsorterade företag, antal kvarvarande företag, andel bortsorterade företag samt ingående antal observationer. Vidare framgår att en relativt stor andel företag rensats bort, sammanlagt 34 procent av alla företag som i och för sig uppfyllt kriteriet att ha ingående bokförd goodwill något av åren. Trots detta är det ett stort antal företag, 1 769 stycken, som ingår i studien.

LAND	Antal företag	Bortsorterade	Kvarvarande	Andel bortsorterade	Ingående observationer
BELGIEN	82	36	46	44%	214
DANMARK	109	37	72	34%	365
FINLAND	111	25	86	23%	422
FRANKRIKE	437	172	265	39%	1252
GREKLAND	110	44	66	40%	305
ITALIEN	208	100	108	48%	462
NEDERLÄNDERNA	73	35	38	48%	181
SPANIEN	81	39	42	48%	198
SVERIGE	298	124	174	42%	875
STORBRIANNIEN	676	154	522	23%	2427
TYSKLAND	443	134	309	30%	1337
ÖSTERRIKE	51	10	41	20%	185
SUMMA	2679	910	1769	34%	8223

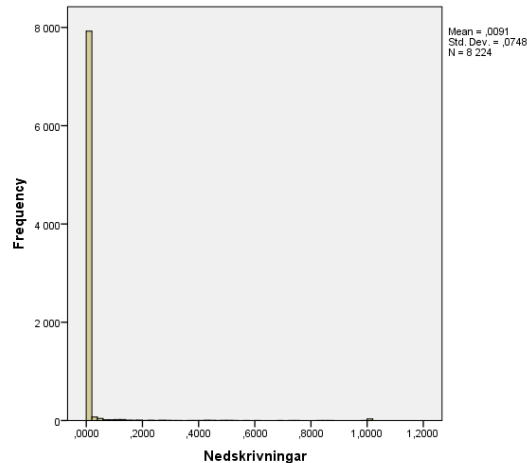
Som vi ser stämmer antalet observationer inte överens med antalet företag. Detta beror på att vi gjort observationerna per år och att ett företag kan ha haft ingående bokförd goodwill två av fem år och därmed ingår två gånger (två observationer), medan ett annat företag kan ha haft ingående bokförd goodwill samtliga år och därmed ingår fem gånger (fem observationer).

En första körning från SPSS visar deskriptiv statistik för samtliga ingående observationer.

Nedskrivningar		
N	Valid	8224
	Missing	0
Mean		0,009052
Median		0
Std. Deviation		0,074814
Minimum		0
Maximum		1

Av tabellen framgår att nedskrivningarna varierar mellan 0 procent och 100 procent samt att medelvärdet uppgår till 0,9 procent med en standardavvikelse på 7,48 procent. Vi kan därför konstatera att det finns stora variationer i nedskrivningarna. Samtidigt har vi ett medianvärde på noll, vilket betyder att vid fler än hälften av alla observationer uppgår nedskrivningarna till 0 procent.

Ett histogram bekräftar att det vid flertalet observationer inte skett några nedskrivningar.

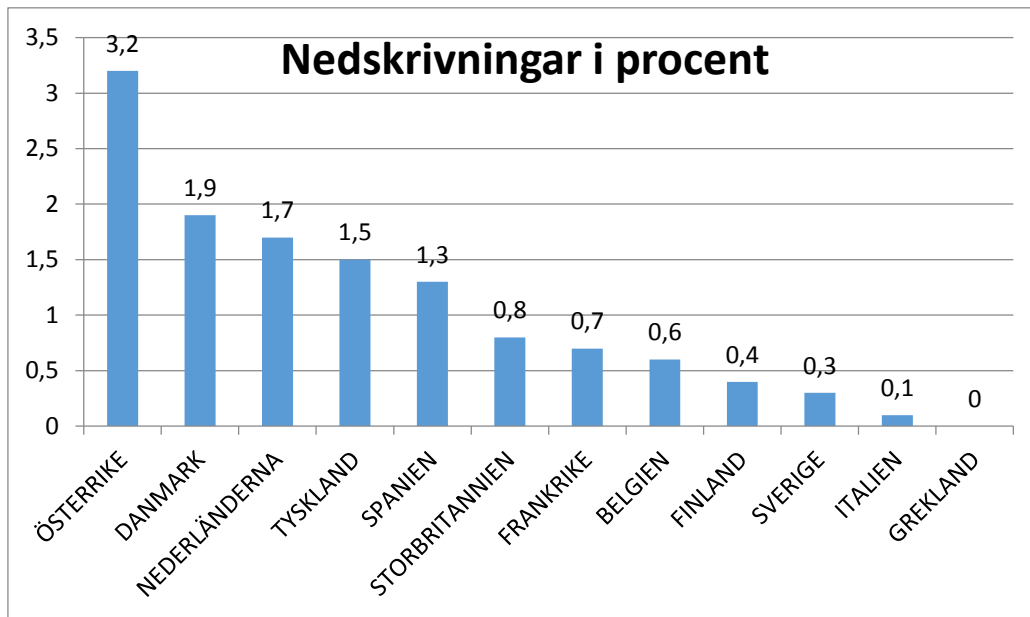

4.2. Skillnader mellan länderna

Om det finns ett positivt samband mellan nedskrivningarna och tillsynen i de olika länderna borde nedskrivningarna vara större i företag hemmahörande i länder med stark tillsyn. Vi går därför över till att beskriva skillnaderna mellan länderna och tabellen nedan illustrerar hur det ser ut.

LAND	Mean	N	Std. Dev.	Median	Minimum	Maximum
BELGIEN	0,006196	214	0,0386919	0,000000	0,0000	0,4281
DANMARK	0,019178	365	0,1373389	0,000000	0,0000	1,0000
FINLAND	0,004739	422	0,0687610	0,000000	0,0000	1,0000
FRANKRIKE	0,006923	1252	0,0434978	0,000000	0,0000	0,8778
GREKLAND	0,000000	306	0,0000000	0,000000	0,0000	0,0000
ITALIEN	0,000506	462	0,0062595	0,000000	0,0000	0,1253
NEDERLÄNDERNA	0,016830	181	0,0825313	0,000000	0,0000	0,8431
SPANIEN	0,012904	198	0,0737001	0,000000	0,0000	0,5000
STORBRIANNIEN	0,008241	2427	0,0904217	0,000000	0,0000	1,0000
SVERIGE	0,003429	875	0,0584870	0,000000	0,0000	1,0000
TYSKLAND	0,015455	1337	0,0732042	0,000000	0,0000	0,8276
ÖSTERRIKE	0,032152	185	0,1009885	0,000000	0,0000	0,9877
TOTAL	0,009052	8224	0,0748141	0,000000	0,0000	1,0000

Vi kan även titta på ett stapeldiagram där medelvärdet av storleken på nedskrivningar i procent framgår.

Här ser vi att det land som har lägst medelvärde avseende nedskrivningar är Grekland, där medelvärdet uppgår till noll procent. Detta är i linje med vad vi har förväntat oss, eftersom Grekland är det land som har den svagaste totala tillsynen (lägst *AETotal*) enligt den studie som har gjorts av Brown, Preiato och Tarca.⁷² Däremot blir det inte som vi förväntat oss när det gäller det land som gör störst nedskrivningar. Här hade vi förväntat oss att Storbritannien skulle hamna, eftersom Storbritannien hamnar i topp när det gäller såväl *Enforce* som *Audit* och *AETotal* enligt studien av Brown, Preiato och Tarca.⁷³ Storbritannien hamnar däremot på sjätte plats och på första plats hamnar Österrike; det land som har lägst index för *Enforce*.

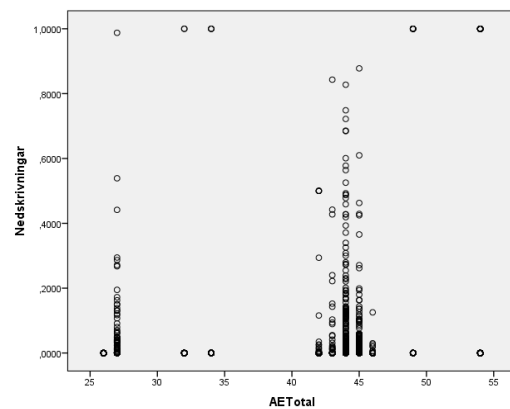
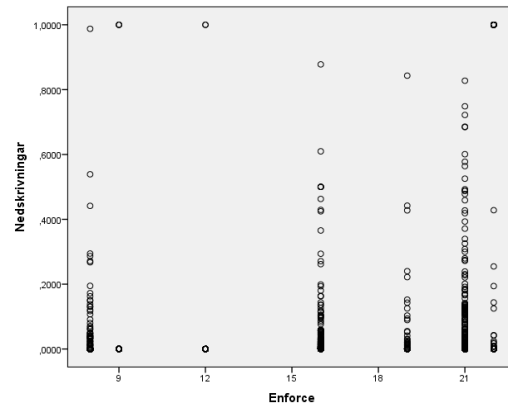
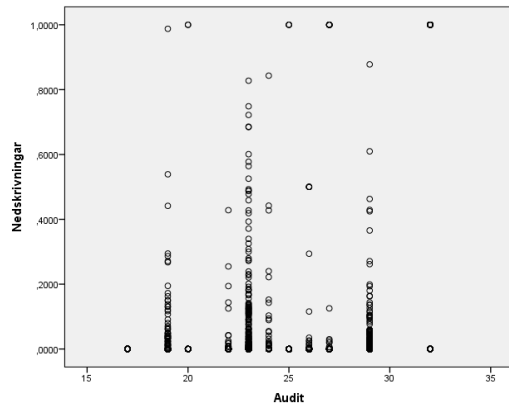
I detta avsnitt har vi emellertid inte sett till de enskilda företagen, utan enbart gjort en jämförelse mellan länderna. Vi lämnar därför denna inledande beskrivning.

4.3. Scatterplots

Vi går då över till en analys på företagsnivå. Vi börjar med att illustrera hur sambanden mellan å ena sidan nedskrivningarna och å andra sidan våra index (*Audit*, *Enforce* och *AETotal*) ser ut i tre olika scatterplots.

⁷² Brown, Preiato & Tarca, 2014, s. 1-52.

⁷³ Brown, Preiato & Tarca, 2014, s. 1-52.

Efter att ha studerat dessa scatterplots har vi svårt att se att det skulle vara fråga om ett linjärt samband. Vi går dock ändå vidare med analyserna och ser vad vi får för resultat.

4.4. Sambandsanalyser

4.4.1. Hypoteserna

I detta avsnitt ska vi pröva våra tre hypoteser i enlighet med våra frågeställningar. Hypoteserna är följande.

HO₁ Det finns inte ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och Audit. Detta samband kan, varken ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

HI₁ Det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och Audit. Detta samband kan, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

HO₂ Det finns inte ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och Enforce. Detta samband kan, varken ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

H1₂ Det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och Enforce. Detta samband kan, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

H0₃ Det finns inte ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och AETotal. Detta samband kan, varken ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

H1₃ Det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och AETotal. Detta samband kan, ensamt eller i kombination med andra faktorer, förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

4.4.2. Inledande korrelationsanalys

I tabellen nedan framgår sambanden mellan de olika variablerna, liksom signifikansen. Siffror i kursiv stil inom parentes anger p-värdet. Signifikanta samband har dessutom markerats med färg.

	Nedskrivningar	Audit	Enforce	AETotal	Re	Förändring aktiekurs	BNP	KAUF	LAP
Nedskrivningar	1,000	-0,013 (0,120)	0,023 (0,019)	0,007 (0,273)	-0,011 (0,163)	-0,037 (0,000)	-0,010 (0,175)	0,032 (0,002)	-0,033 (0,001)
Audit	-0,013 (0,120)	1,000	0,556 (0,000)	0,869 (0,000)	0,026 (0,009)	0,092 (0,000)	0,103 (0,000)	0,119 (0,000)	0,858 (0,000)
Enforce	0,023 (0,019)	0,556 (0,000)	1,000	0,894 (0,000)	0,022 (0,023)	0,065 (0,000)	0,089 (0,000)	-0,007 (0,250)	0,234 (0,000)
AETotal	0,007 (0,273)	0,869 (0,000)	0,894 (0,000)	1,000	0,027 (0,007)	0,088 (0,000)	0,109 (0,000)	0,060 (0,000)	0,601 (0,000)
Re	-0,011 (0,163)	0,026 (0,009)	0,022 (0,023)	0,027 (0,007)	1,000	0,013 (0,114)	0,014 (0,099)	0,008 (0,225)	0,021 (0,028)
Förändring aktiekurs	-0,037 (0,000)	0,092 (0,000)	0,065 (0,000)	0,088 (0,000)	0,013 (0,114)	1,000	-0,120 (0,000)	0,057 (0,000)	0,074 (0,000)
BNP	-0,010 (0,175)	0,103 (0,000)	0,089 (0,000)	0,109 (0,000)	0,014 (0,099)	-0,120 (0,000)	1,000	0,244 (0,000)	-0,012 (0,147)
KAUF	0,032 (0,002)	0,119 (0,000)	-0,007 (0,250)	0,060 (0,000)	0,008 (0,225)	0,057 (0,000)	0,244 (0,000)	1,000	0,092 (0,000)
LAP	-0,033 (,001)	0,858 (0,000)	0,234 (0,000)	0,601 (0,000)	0,021 (0,028)	0,074 (0,000)	-0,012 (0,147)	0,092 (0,000)	1,000

Av tabellen framgår att sambandet mellan nedskrivningar och *Audit* är negativt, minus 0,013, vilket tyder på att nedskrivningarna skulle minska vid en starkare revision. Bristande goodwillnedskrivningar har, i tidigare studier av bland annat Hamberg, Paananen och Novak, Gauffin och Nilsson, Ramanna och Watts samt Ji setts som en form av earnings management.⁷⁴ Vidare har redovisningskvaliteten, i tidigare studier av bland annat Glaum, Schmidt, Street och Vogel samt Cohen, ansetts öka med en stark revision.⁷⁵ Att sambandet mellan nedskrivningar av goodwill och revision skulle vara negativt är därför

⁷⁴ Hamberg, Paananen & Novak, 2011, s. 263-285.

⁷⁵ Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2013, s. 163-204. Cohen, 2013, s. 579-601.

inte i linje med tidigare forskning. Sambandet är dock inte signifikant, eftersom p-värdet uppgår till 0,120 och därmed överstiger 0,05.

Mellan nedskrivningar och *Enforce* finns däremot ett svagt positivt samband, 0,023, och sambandet är signifikant, eftersom dess p-värde understiger 0,05. Även när det gäller *AETotal* finns en svag positiv korrelation, 0,007, men sambandet är inte signifikant eftersom p-värdet överstiger 0,05.

Bland *Enforce*, *Audit* och *AETotal* är det alltså endast sambandet mellan nedskrivningar och *Enforce* som är signifikant. Trots detta kommer vi att utföra regressionsanalyser som inkluderar *Audit* och *AETotal* då dessa kan te sig annorlunda i samverkan med andra faktorer.

När det gäller ekonomiska faktorer finns negativa samband mellan nedskrivningar och *Re, förändring i aktiekurs* och *BNP*. Att dessa samband är negativa tyder på att nedskrivningarna är större i dåliga tider än i bra tider, vilket stöds av de i avsnitt 2.6 nämnda studierna av Churyk, Rees, Gill och Gore, Loh och Tand samt Prakash.⁷⁶ Det är dock enbart förändring i aktiekursen som är signifikant.

Av tabellen framgår vidare att det finns signifikanta samband mellan nedskrivningar och dels laglydigheten (i modellen benämnd *KAUF*), dels det allmänna skyddet för investeringar (i modellen benämnd *LAP*). Sambanden går emellertid i olika riktningar. Med laglydigheten föreligger ett positivt samband med 0,032, medan sambandet med det allmänna skyddet för investeringar är minus 0,033. Såsom redan nämnts har bristande goodwillnedskrivningar, i tidigare studier, setts som en form av earnings management.⁷⁷ Vidare har det i tidigare studier ansetts att det finns ett positivt samband mellan redovisningskvalitet och dels laglydighet, dels det allmänna skyddet för investeringar.⁷⁸ Mot denna bakgrund är det logiskt att hög grad av laglydighet bidrar till ökade nedskrivningar. Däremot är det ologiskt att sambandet mellan nedskrivningar och *LAP* är negativt. Detta utgör dock inte i sig någon grund för att utesluta *LAP* som en kontrollvariabel. Däremot är det ett problem att *LAP* samvarierar starkt med *Audit* (0,858), varför regressioner med *LAP* och *Audit* tillsammans blir missvisande. Mot denna bakgrund exkluderas *LAP* i samtliga regressioner med *Audit* (se vidare avsnitt 3.3.3.)

4.4.3. Enkla regressionsanalyser

Enkla regressionsanalyser visar vilken betydelse indexen *Audit*, *Enforce* och *AETotal* har för nedskrivningar var för sig utan beaktande av övriga faktorer. Tabellen nedan sammanfattar resultaten av de tre enkla regressionsanalyser som har gjorts.

Variabel	R ²	Anova F-test signifikans	Ostandardiserad koefficient	Standardavvikelse	Standardiserad koefficient	Signifikans
Audit	0,000	0,239	0,000	0,000	-0,013	0,239
Enforce	0,001	0,038	0,000	0,000	0,023	0,038
AETotal	0,000	0,547	0,000	0,000	0,007	0,547

⁷⁶ Churyk, 2005, s. 1353-1361. Loh & Tan, 2002, s.134-151. Rees, Gill & Gore, 1996, s. 157-169. Prakash, 2012.

⁷⁷ Hamberg, Paananen & Novak, 2011, s. 263-285.

⁷⁸ Hofstede, 1980. Cieslewicz, 2014, s. 511-528. Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527.

När det gäller förklaringsgraden ser vi att ingen av modellerna innehåller någon bra förklaring till skillnaderna i nedskrivning. Bäst är modellen med *Enforce*. Determinationskoefficienten (R^2) i denna modell är 0,001, vilket betyder att 0,1 procent av variationen i nedskrivningar beror på *Enforce*. För *Audit* och *AETotal* är determinationskoefficienten däremot 0,000.

När det gäller F-testerna i Anova framgår att hypotes H_{02} kan förkastas på femprocentnivån (signifikansen uppgår till 0,038, vilket innebär att risken för att förkasta en sann nollhypotes uppgår till 3,8 procent). Slutsatsen blir därför att *Enforce* bör orsaka vissa skillnader i nedskrivning. Signifikansen i Anova F-testen för *Audit* respektive *AETotal* överstiger däremot 0,05, varför hypoteserna H_{01} och H_{03} inte kan förkastas i de enkla regressionsanalyserna. Huruvida nedskrivningar har ett samband med *Audit* och *AETotal*, var för sig utan beaktande av övriga faktorer, måste därför vara osagt.

I tabellen ovan finns vidare såväl de ostandardiserade som de standardiserade koefficienterna angivna. I detta arbete är det framförallt de standardiserade koefficienterna som är relevanta, eftersom de visar hur koefficienterna förhåller sig till varandra och kan användas för jämförelse mellan variablerna. Vad som bör noteras är då att den standardiserade koefficienten för *Enforce* uppgår till 0,023 (samma som sambandet mellan nedskrivningar och *Enforce*) och att detta är signifikant, medan signifikans inte finns för koefficienterna för *Audit* och *AETotal*. Även detta visar därför att inte går att avgöra huruvida *Audit* och *AETotal*, var för sig utan beaktande av andra faktorer, påverkar nedskrivningarna av goodwill.

4.4.4. Multipel regressionsanalys med *Audit*

En multipel regressionsanalys med *Audit* visar vilken betydelse *Audit* har tillsammans med ekonomiska faktorer samt index för laglydighet (*KAUF*).

Variabel	Ostandardiserad koefficient	Standard-avvikelse	Standardiserad koefficient	Signifikans
Audit	0,000	0,000	-0,011	0,308
Re	0,000	0,000	-0,010	0,365
Förändring aktiekurs	-0,004	0,001	-0,041	0,000
BNP	-0,001	0,000	-0,024	0,037
KAUF	0,008	0,000	0,041	0,000

Adjusted R^2 : 0,003

Anova F-test signifikans: 0,000

Av tabellen ovan framgår att variablerna i denna modell kan förklara 0,3 procent av skillnaderna i nedskrivning (adjusted R^2 är 0,003). Förklaringsgraden, som var 0,0 procent i den enkla regressionsanalysen, har således ökat.

F-testet i Anova visar att åtminstone någon av variablerna förklarar skillnaderna som finns i nedskrivningar (risken att det inte skulle förhålla sig så är 0,0 procent eftersom signifikansen är 0,000). En skillnad jämfört med den enkla regressionen med enbart *Audit* är således att det nu finns i vart fall en variabel som kan förklara skillnader i nedskrivning. Mot bakgrund av koefficienten för *Audit* inte är

signifikant, har vi emellertid inte stöd för att påstå att det är *Audit* som är den variabel som förklarar skillnaderna i nedskrivning. Såsom framgått i avsnitt 4.4.3. kunde hypotes H_{01} inte förkastas då man såg enbart till *Audit* och slutsatsen nu, efter den multipla regressionsanalysen, är därför att hypotes H_{01} inte heller kan förkastas då ekonomiska faktorer och laglydnad (*KAUF*) beaktats.

4.4.5. Multipel regressionsanalys med *Enforce*

Nästa steg är att göra en multipel regressionsanalys för *Enforce* för att visa vilken betydelse *Enforce* har tillsammans med andra faktorer.

Variabel	Ostandardiserad koefficient	Standard-avvikelse	Standardiserad koefficient	Signifikans
<i>Enforce</i>	0,001	0,000	0,039	0,001
Re	0,000	0,000	-0,010	0,356
Förändring aktiekurs	-0,004	0,001	-0,042	0,000
BNP	-0,001	0,000	-0,030	0,008
KAUF	0,009	0,002	0,046	0,000
LAP	-0,018	0,005	-0,043	0,000

Adjusted R^2 : 0,005

Anova F-test signifikans: 0,000

Av tabellen framgår att förklaringsgraden ökat jämfört med den enkla regressionsanalysen. I den enkla regressionsanalysen med enbart *Enforce* uppgick determinationskoefficienten till 0,001, men i denna modell uppgår Adjusted R^2 till 0,005. Detta innebär att 0,5 procent av variationerna i nedskrivningarna kan förklaras av variablerna i den aktuella modellen.

Vidare visar Anova att någon eller några variabler kan förklara en del av skillnaderna i nedskrivning (risken att det inte skulle vara så uppgår till 0,0 procent). Vi ser också att betydelsen av *Enforce* har ökat. I den enkla regressionen uppgick den standardiserade koefficienten för *Enforce* till 0,023, medan den uppgår till 0,039 i den multipla regressionsanalysen. Mot denna bakgrund och då koefficienterna för *Enforce* är signifikanta, bör vi kunna dra slutsatsen att hypotes H_{02} kan förkastas även då andra faktorer beaktats. Sammanfattningsvis finns således stöd för att det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och *Enforce* och att detta samband, såväl ensamt som i kombination med andra faktorer, kan förklara skillnader i nedskrivning av goodwill. Vidare framgår att betydelsen av *Enforce* är större då andra faktorer beaktats än då enbart *Enforce* beaktats.

4.4.6. Multipel regressionsanalys med *Audit* och *Enforce*

En multipel regressionsanalys där *Audit* och *Enforce* beaktas samtidigt utförs härafter. I den första modellen beaktas enbart *Audit* och *Enforce*.

	Ostandardiserad koefficient	Standard- avvikelse	Standardiserad koefficient	Signifikans
Audit	-0,001	0,000	-0,037	0,005
Enforce	0,001	0,000	0,044	0,001

Adjusted R²: 0,001

Anova F-test signifikans: 0,002

I denna modell uppgår Adjusted R² till 0,001, vilket innebär att 0,1 procent av nedskrivningarna förklaras av variablerna i modellen, och Anova visar att i vart fall någon av variablerna bör förklara en del av skillnaderna i nedskrivning (risken för att det inte skulle förhålla sig så är 0,2 procent). När det gäller koefficienterna framgår att såväl *Audit* som *Enforce* har signifikanta koefficienter, men att koefficienten är negativ för *Audit* och positiv för *Enforce*. Vidare framgår, av de standardiserade koefficienterna, att *Enforce* har större betydelse än *Audit*.

I nästa steg beaktas även de ekonomiska faktorerna och laglydnaden (*KAUF*).

Variabel	Ostandardiserad koefficient	Standard- avvikelse	Standardiserad koefficient	Signifikans
Audit	-0,001	0,000	-0,040	0,003
Enforce	0,001	0,000	0,051	0,000
Re	0,000	0,000	-0,010	0,348
Förändring aktiekurs	-0,004	0,001	-0,042	0,000
BNP	-0,001	0,000	-0,027	0,020
KAUF	0,009	0,002	0,046	0,000

Adjusted R²: 0,005

Anova F-test signifikans: 0,000

Förklaringsgraden ökar då till 0,005, vilket innebär att 0,5 procent av nedskrivningarna kan förklaras av variablerna i modellen. Vidare visar F-testet för Anova att åtminstone någon av variablerna förklarar en del av skillnaderna i nedskrivning (risken för att det inte skulle förhålla sig så är 0,0 procent). När det gäller koefficienterna finns signifikans såväl för *Audit* som för *Enforce*. Koefficienterna går dock, liksom tidigare, i olika riktning. Vi ser också att betydelsen av *Enforce* stärkts och att *Enforce* nu är den variabel som starkast förklarar skillnaderna i nedskrivning.

Något stöd för att det skulle finnas ett positivt samband mellan nedskrivningar av goodwill och *Audit* finns däremot inte heller efter dessa analyser, utan tvärtom finns det stöd för att sambandet skulle vara negativt; något som står i strid med befintlig forskning (se avsnitt 4.4.2.)

4.4.7. Multipel regressionsanalys med *AETotal*

Slutligen utförs även en multipel regressionsanalys med *AETotal* och andra faktorer som kan påverka nedskrivningarnas storlek.

Variabel	Ostandardiserad koefficient	Standardavvikelse	Standardiserad koefficient	Signifikans
AETotal	0,000	0,000	0,050	0,000
Re	0,000	0,000	-0,010	0,355
Förändring aktiekurs	-0,004	0,001	-0,043	0,000
BNP	-0,001	0,000	-0,032	0,005
KAUF	0,008	0,002	0,045	0,000
LAP	-0,026	0,006	-0,064	0,000

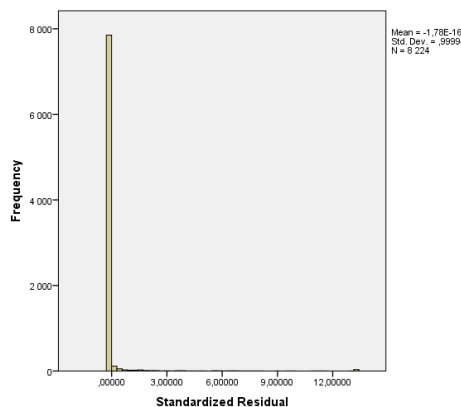
Adjusted R²: 0,005

Anova F-test signifikans: 0,000

Även i denna modell uppgår förklaringsgraden till 0,5 procent. Vidare framgår av Anova att någon av variablerna i modellen kan förklara viss del av skillnaderna i nedskrivning. När det gäller koefficienterna framgår att den standardiserade koefficienten för *AETotal* är 0,050 och att detta är signifikant. Härutöver framgår att *AETotal* är den näst viktigaste variabeln i modellen för storleken på nedskrivningarna. Sammanfattningsvis innebär detta att det lär finnas ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och *AETotal* och att detta samband, i kombination med andra faktorer, kan förklara skillnader i nedskrivning av goodwill. Då andra faktorer beaktas kan således hypotes H₀₃ förkastas.

4.5. Analys av residualerna

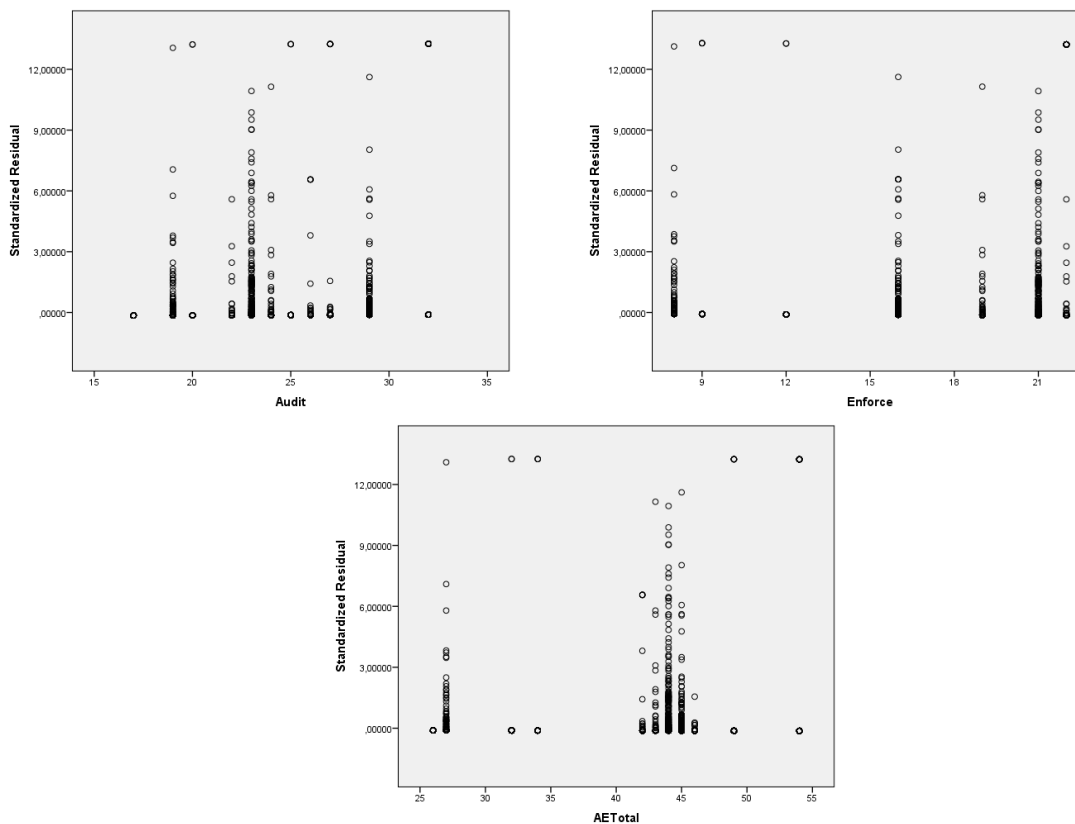
Såsom framgått kan det krävas att residualerna är normalfördelade för att regressionsanalyser ska vara lämpliga.⁷⁹ Av histogrammet nedan framgår att residualerna när det gäller nedskrivningar inte är normalfördelade. Detta behöver emellertid inte helt utesluta en regressionsanalys, eftersom det är viktigt att se till sammanhanget.⁸⁰

En analys av residualerna bör därför göras. Tre scatterplots visar hur dessa ser ut.

⁷⁹ Cortinas & Black, 2012, s. 502 & 560.

⁸⁰ Wheeler, 2013.

En intressant iakttagelse kan då göras. Framförallt ett land, Österrike (index *Audit*=19, *Enforce*=8, *AETotal*=27), sticker ut och gör större nedskrivningar än förväntat. Österrike är det land som har lägst index i *Enforce* samt näst lägst index i *Audit* och *AETotal* av alla länder. Vidare är earnings management, enligt en tidigare nämnd studie av Leuz, Nanda och Wysocki, vanligare i Österrike än i till exempel Sverige och Storbritannien.⁸¹ Betyder detta att vi har missat något? Ja, det kan vi nog ha gjort. I studien har utgångspunkten varit att det är frånvaron av nedskrivningar som indikerar earnings management, men detta är inte självklart utan företag kan också göra större nedskrivningar än vad som är berättigat för resultatutjämnning.⁸² En svag tillsyn skulle således i vissa fall kunna innebära att några nedskrivningar inte sker, medan den i andra fall leder till att nedskrivningarna är större än vad det finns fog för. Visst stöd för denna uppfattning uppnås vid studie av vilka företag som har gjort nedskrivningar i Österrike. De flesta företagen som har gjort nedskrivningar i Österrike är således – till skillnad från företagen i många andra länder - inte företag som har gått dåligt, utan företag som visar mycket god lönsamhet. Som exempel har vi Flughafen Wien AG, som gjort nedskrivningar med 98,9 procent trots att lönsamheten är betydande (22,81 procent). En rejäl nedskrivning som påverkar resultatet och det finns fler liknande exempel från Österrike. Ytterligare stöd för att en svagare tillsyn kan leda såväl till att några nedskrivningar inte görs, som till att nedskrivningarna blir större än berättigat, uppnås vid notering om att Frankrike (index *Audit*=29, *Enforce*=16, *AETotal*=45) och Tyskland (index *Audit*=23, *Enforce*=21, *AETotal*=44) har fler residualer än Storbritannien (index *Audit*=32, *Enforce*=22, *AETotal*=54). Att Frankrike och Tyskland sticker ut är i sig inte så konstigt, eftersom observationerna från dessa länder är fler än från många andra länder, men Storbritannien har flest observationer av alla

⁸¹ Leuz, Nanda & Wysocki, 2003, s. 505-527.

⁸² Carlin & Finch, 2009, s. 326-336.

och här finns inte lika många residualer. Även detta indikerar således att sambandet mellan earnings management och nedskrivningar är mer komplext än vi utgått ifrån.

En analys av residualerna indikerar således sammanfattningsvis att sambandet mellan nedskrivningar och tillsyn kan vara betydligt starkare än vad vi har kunnat visa i denna studie.

5. Avslutning

5.1. Slutsatser

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka om det finns några samband mellan redovisningstillsyn och storleken på de nedskrivningar av goodwill som görs samt analysera om dessa samband, ensamma eller tillsammans med andra faktorer, kan förklara skillnader i nedskrivning. Detta har gjorts genom att testa samband mellan å ena sidan nedskrivningar av goodwill och å andra sidan styrkan i revisionen och styrkan i tillsynen utförd av aktiemarknadernas tillsynsorgan, med beaktande av ekonomiska faktorer, laglydnad och styrkan i det allmänna skyddet för investeringar. De index som har tillämpats för att mäta styrkan i redovisningstillsynen är *Audit* (styrkan i revision), *Enforce* (styrka i tillsyn utförd av aktiemarknadernas tillsynsorgan) samt *AETotal* (total styrka i redovisningstillsyn).

I studien har det visats att det finns ett svagt positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i tillsynen utförd av aktiemarknadernas tillsynsorgan enligt indexet *Enforce*. Vidare har studien visat att detta samband, såväl ensamt som i kombination med andra faktorer, kan förklara en mindre del av de skillnader som finns avseende nedskrivningar. Enligt studien skulle dock tillsynen behöva skärpas betydligt för att få effekt på nedskrivningarna, eftersom sambandet är svagt. Intressant är dock att betydelsen av *Enforce* ökar då fler faktorer beaktas. Betydelsen av *Enforce* stärks således om även ekonomiska faktorer, laglydnad och det allmänna skyddet för investeringar beaktas. Vidare stärks betydelsen ytterligare om *Enforce* och *Audit* beaktas tillsammans och, om såväl *Audit* som ekonomiska faktorer och laglydighet beaktas, är betydelsen av *Enforce* ännu större och den variabel som har störst betydelse för nedskrivningarnas storlek.

I studien har det däremot inte visats att det finns ett positivt linjärt samband mellan nedskrivningar av goodwill och styrkan i revisionen enligt indexet *Audit*. I enlighet härmed har studien inte heller visat att detta samband, ensamt eller tillsammans med andra faktorer, kan förklara de skillnader som finns i fråga om nedskrivningar av goodwill. Vad som har visat sig är att *Audit*, tillsammans med *Enforce*, ökar betydelsen av *Enforce*. Enligt dessa modeller skulle nedskrivningarna emellertid minska med ökad styrka i *Audit*; något som inte är i linje med tidigare forskning om att bristande nedskrivning är en form av earnings management och att earnings management kan motverkas genom en stark revision.

När det gäller *AETotal* har studien inte kunnat visa att det finns ett positivt linjärt samband som ensamt kan förklara skillnader i nedskrivning av goodwill. Däremot har det framkommit att det, då andra faktorer beaktas, finns ett mycket svagt positivt linjärt samband mellan nedskrivningar och *AETotal* och att detta samband, dock i mycket liten del, kan förklara skillnader i nedskrivning av goodwill.

Sambanden mellan nedskrivningar och redovisningstillsyn kan emellertid vara starkare än vad studien kunnat visa. Det insamlade datamaterialet har haft kvalitetsbrister och ett material med högre kvalitet kunde gett en annan bild. Dessutom finns det i studien vissa indikationer på att sambandet mellan nedskrivningar och tillsyn kan vara mer komplext än vad som förutsatts. Den bristande tillsynen behöver således inte alltid leda till att nedskrivningar inte görs, utan kan tvärtom ibland få omvänd effekt – att företag gör omotiverat stora nedskrivningar. Detta är något som inte fångats i studien.

5.2. Förslag till vidare forskning

Vi har i denna uppsats haft ett vitt perspektiv och försökt att, med en kvantitativ metod, göra en bred undersökning. Under studiens gång har det emellertid visat sig att den information som vi haft tillgång till haft en del kvalitetsbrister. För en mer tillförlitlig slutsats skulle det därför vara bra med en motsvarande undersökning, men med ett bättre underlag.

I arbetet har vi vidare sett indikationer på att den bristande tillsynen kan få diamentralt motsatta effekter. Det finns således tecken på att den bristande tillsynen i vissa fall leder till att nedskrivningar inte sker trots att så borde ha skett, medan den bristande tillsynen i andra fall får till följd att omotiverat stora nedskrivningar görs. Mot denna bakgrund skulle det vara intressant att titta närmare på vilka företag som gör nedskrivningar i respektive land för att se om det finns några skillnader.

Källförteckning

Artiklar:

- Ball, R., “International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors”, *Accounting and Business Research* (2006), s. 5-27.
- Brown, P., “International Financial Reporting Standards: what are the benefits?”, *Accounting and Business Research*, 41 (3), 2011, s. 269-285.
- Brown, P., Preiato, J. & Tarca, A., “Measuring Country Differences in Enforcement of Accounting Standards: An Audit and Enforcement Proxy”, *Journal of Business Finance and Accounting*”, 41(1) & (2), 2014, s. 1-52.
- Carlin, T. & Finch, N., 2009. “Discount rates in disarray: Evidence on flawed goodwill impairment testing”, *Australian Accounting Review*, (51) 19, 2009 s. 326-336.
- Chambers, D. & Finger, C., “Goodwill Non-Impairments. Evidence from Recent Research and Suggestions for Auditors”, *The CPA Journal*, 81 (2), 2011, s. 38- 41.
- Christensen, H. B., Hail, L. & Keuz, C. “Mandatory IFRS reporting and changes in enforcement”, *Journal of Accounting and Economics*, 56, 2013, s. 143-177.
- Churyk, N. T., “Reporting goodwill, are the new accounting standards consistent with market valuations”, *Journal of Business Research*, 58, 2005, s. 1353-1361.
- Cieslewicz, J., “Relationships between national economic culture, institutions and accounting: Implication for IFRS”, *Critical Perspective on Accounting*, 25, 2014, s. 511-528.
- Coffee, J. C., “Law and the Market: The Impact of Enforcement”, *University of Pennsylvania Law Review*, 156, 2007, s. 229-311.
- Cohen, J. R. “How Does the Strength of the Financial Regulatory Regime Influence Auditors’ Judgments to Constrain Aggressive Reporting in a Principle-Based Versus Ruled-Based Accounting Environment”, *Accounting Horizons*, 27 (3), 2013, s. 579-601.
- Daske, H., Hail, L. Leuz, C. & Verdi, R., “Mandatory IFRS Reporting around the World: Early Evidence on the Economic Consequences”, *Journal of Accounting Research*, 46 (5), 2008. s. 1085-1142.
- Hamberg, M., Paananen, M. & Novak, J., “The Adoption of IFRS 3: The Effects of Managerial Discretion and Stock Market Reactions”, *European Accounting Review*, 20 (2), 2011, s. 263-285.
- Healy, P.M. & Whalen, J. “A review of the earnings management literature and its implications for standard settings”, *Accounting Horizons*, 13(4), 1999, s. 365-383.
- Holthausen, R.W., “Accounting Standards, Financial Reporting Outcomes, and Enforcement”, *Journal of Accounting Research*, 47 (2), 2009, s. 447-458.
- Hope, O-K., “Disclosure Practices, Enforcement of Accounting Standards, and Analysts”, Forecast Accuracy: An International Study”, *Journal of Accounting Research*, 41 (2), 2003, s. 235-272.
- Glaum, M., Schmidt, P., Street, L.D. & Vogel, S., “Compliance with IFRS 3 - and IAS 36 - required disclosures across 17 European countries: company - and country-lever determinants”, *Accounting and Business Research*, 43 (3), 2013, s. 163-204.

- Ji, K., “Better Late than Never, the Timing of Goodwill Impairment Testing in Australia”, *Australian Accounting Review*, 76 (23), 2013, s. 369-379.
- La Porta, R., Lopez-De-Silandes, F., Ahleifer, A. & Vishny, R.W. “*Legal Determinants of External Finance*”, *The Journal of Finance*, L12 (3), 1997, s. 1131-1150.
- Leuz, C., “Different approaches to corporate reporting regulation: how jurisdiction differ and why”, *Accounting and Business Research*, 40 (3), 2010, s. 229-256.
- Leuz C., Nanda, D., & Wysocki, P., “Earnings management and investor protection:an international comparision”, *Journal of Financial Economics*, 2003, s. 505-527.
- Li, S. “Does Mandatory Adoption of International Financial Reporting Standards in The European Union Reduce the Cost of Equity Capital”, *The Accounting Review*, 85 (2), 2010, s. 607-636.
- Loh, A.I.C. & Tan, T. H., “Asset Write-Offs - Managerial Incentives and Macroeconomic Factors. *Abacus*, 38 (1), 2002, s. 134-151.
- Pope, P. & McLeay, S., “The European IFRS experiment: objectives, research challenges and some early evidence”, *Accounting for Business Research* , 41 (3), s. 233-266.
- Preiato, J., Brown, P. & Tarca, A., “A comparison of Between-Country Measures of Legal Settings and Enforcement of Accounting Standards”, *Journal of Business Finance & Accounting*, 42 (1), 2015, s. 1-50.
- Ramanna, K. & Watts, R., “Evidence on the use of unverifiable estimates in required goodwill impairment”, *Review of Accounting Standards*, 17 (4), 2012, s. 749-780.
- Rees, L., Gill, S. & Gore,R. “An Investigation of Asset Write-Downs and Concurrent Abnormal Accruals”, *Journal of Accounting Resarch*, 1996, s. 157-169.

Avhandlingar:

- Prakash, R. *Macroeconomic Factors and Financial Statements: Asset Write-Downs during Recession*, Master School of Business, College of Willam And Mary, Williamsburg, 2012.
- Rehnberg, P., *Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvs kalkylering - principbaserade redovisningsregler och relevans*, Göteborgs universitet, doktorsavhandling, 2012.

Böcker:

- Anderson, D.R., Sweeney, D.J., Williams, T.A., Freeman, J., Shoesmith, E., *Statistics for business and economics*, London: Cengage Learning EMEA, 2009.
- Andersson G., Jorner, U. & Ågren, A., *Regression- och tidsserieanalys*, 3 uppl, Lund: Studentlitteratur, 2007.
- Berk, J. & De Marzo, P., *Corporate Finance*, Third Edition, Global Edition, Harlow: Pearson, 2014.
- Bryman, A. & Bell, E., *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, andra upplagan, Stockholm: Liber, 2013

- Catusus, B., Carrington, T., Eklöv-Alander, G., Johed, G., Marton, E., Marton, J. & Lundqvist, P., *IFRS - Dilemman och Utmaningar*, upplaga 1:1, Lund: Studentlitteratur, 2015.
- Cortinas, C. & Black, K., *Statistics for business and economics*, First european edition, United Kingdom: John Wiley & Sons, Ltd, 2012.
- Hofstede, G., *Culture´s consequences: international differences in work-related values*, Beverly Hills CA: Sage, 1980.
- Marton, J., Lumsden, M., Lundqvist, P. & Pettersson, A. K., *IFRS - i teori och praktik*, tredje upplagan, Stockholm: Sanoma Utbildning, 2012.
- Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. *Positive Accounting Theory*, Prentice Hall, 1985.

Internet:

- Chen, X., Ender, P., Mitchell, M. and Wells, C. "Regression with SPSS", Tillgänglig: <http://www.ats.ucla.edu/stat/spss/webbooks/reg/default.htm> , 2003, (Hämtad: 2015-05-23).
- Donald J. Wheeler, "Should the residuals be normal", Tillgänglig: <http://www.qualitydigest.com/inside/quality-insider-article/should-residuals-be-normal.html>, 2013, (Hämtad 2015-05-27).
- Gauffin, B. & Nilsson, S-A., "Rörelseförvärv enligt IFRS 3, nionde året - stabilt men otillräckligt", Tillgänglig: <http://ifrssymposium.se/wp-content/uploads/2014/09/Balans-IFRS-3-nionde-%C3%A5ret.pdf> , 2014, (Hämtad: 2015-05-23).
- Lennartsson, R., "Redovisningstillsynen på väg att lösas", Tillgänglig: <http://www.tidningenbalans.se/nyheter/redovisningstillsynen-pa-vag-att-losas/>, 2015, (Hämtad: 2015-04-06).

Offentliga källor:

- IAS 36.
- IASB:s Föreställningsram 2010.
- SOU 2015:19, "En ny redovisningstillsyn".

Bilaga 1 – Rule of Law (The World Bank)

Reflects perceptions of the extent to which agents have confidence in and abide by the rules of society, and in particular the quality of contract enforcement, property rights, the police, and the courts, as well as the likelihood of crime and violence.

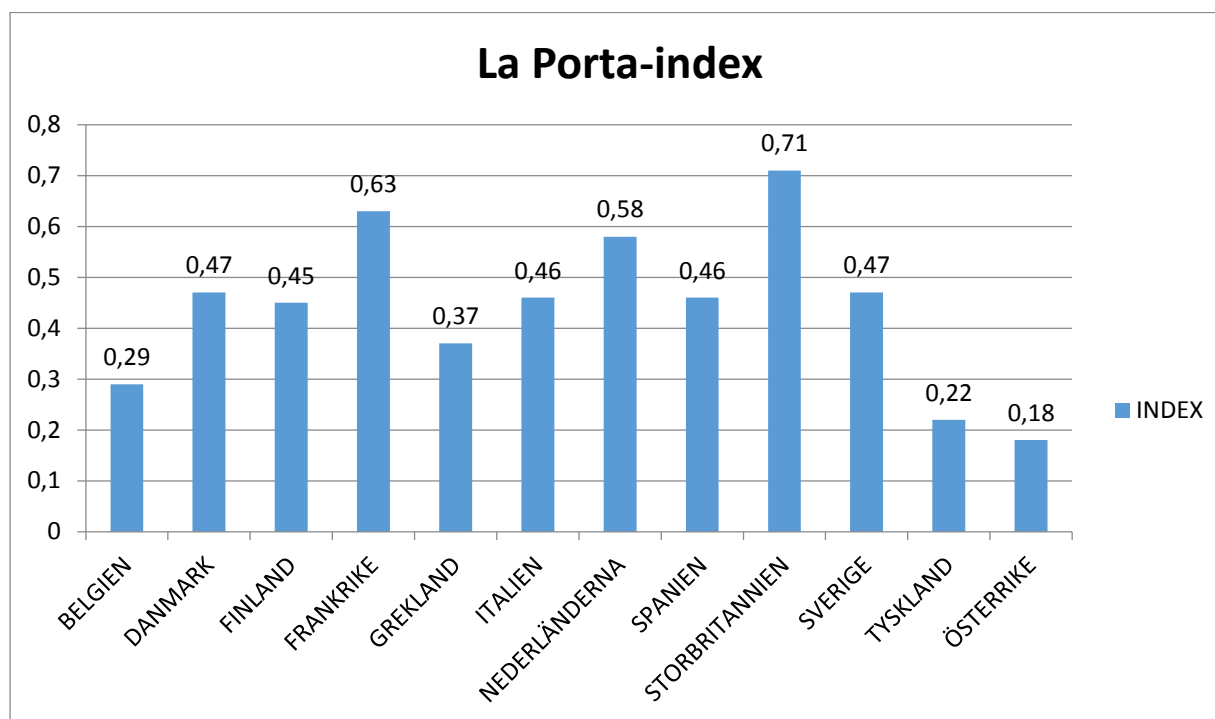
LAND	2008	2009	2010	2011	2012
BELGIEN	1,33	1,36	1,37	1,40	1,40
DANMARK	1,95	1,92	1,90	1,93	1,85
FINLAND	1,90	1,97	1,98	1,96	1,94
FRANKRIKE	1,48	1,43	1,51	1,44	1,43
GREKLAND	0,84	0,62	0,61	0,55	0,39
ITALIEN	0,42	0,35	0,38	0,42	0,36
NEDERLÄNDERNA	1,75	1,80	1,81	1,81	1,84
SPANIEN	1,17	1,13	1,16	1,18	1,04
STORBRIANNIEN	1,66	1,73	1,76	1,64	1,69
SVERIGE	1,91	1,97	1,96	1,95	1,93
TYSKLAND	1,72	1,64	1,62	1,61	1,64
ÖSTERRIKE	1,93	1,79	1,81	1,81	1,84

Bilaga 2 – Brown index

Audit and Enforcement Index – Items and Data Sources

<i>Item</i>	<i>Possible Scores</i>	<i>Weight</i>	<i>Max Score</i>	<i>Enforcement Proxy (2002/2005/2008)</i>	<i>Data sources</i>
AUDIT					
1	0,2	1	2	Auditors must be licenced	FEE (2001), IFAC (2011) Item 76
2	0,2	1	2	More extensive licence requirements	FEE (2001), IFAC (2011) Item 78
3	0,2	1	2	Ongoing professional development	FEE (2001), IFAC (2011) Item 79
4	0,2	1	2	Quality assurance programme is in place	IFAC (2011) Item 124
5	0,2	2	4	A audit oversight body has been set up	FEE (2001), IFAC (2011) Item 111
6	0,2	2	4	The oversight body can apply sanctions	FEE (2001), IFAC (2011) Item 111
7	0,2	2	4	Audit (firm or partner) rotation is required	FEE (2001), IFAC (2011) Item 42
8	0,1,2	3	6	Level of audit fees (0 = low, 1 = medium, 2 = high, based on total audit fees/number of listed companies)	Based on Worldscope WC1801 for individual firms in each country
9	0,1,2	3	6	Level of litigation risk for auditors (0 = low, 1 = medium, 2 = high, based on Wingate Index)	Wingate (1997) sources data from insurers in each country. Countries not covered by Wingate score 1
			32	Subtotal	
ENFORCE					
1	0,2	1	2	Security market regulator or other body monitors financial reporting	FEE (2001), CESR (2007; 2009), IFAC (2011) IFAC (2011) Items 106, 110, 123
2	0,2	1	2	The body has power to set accounting and auditing standards	IFAC (2011) Item 108
3	0,2	2	4	The body reviews financial statements	IFAC (2011) Item 108; CESR 2007, 2009; Annual reports (2002–2008)
4	0,2	2	4	The body provides a report about its review of financial statements	Annual reports (2002–2008)
5	0,1,2	3	6	The body has taken enforcement action re financial statements	Annual reports (2002–2008)
6	0,1,2	3	6	Level of resourcing (0 = low, 1 = medium, 2 = high, based on number of staff employed by the securities market regulator).	Courtis (2006); Jackson and Roe (2009); Horáková (2011)

Bilaga 3 – La Porta

Bilaga 4 – BNP-tillväxt (The World Bank)

LAND	2008	2009	2010	2011	2012
BELGIEN	1	-2,6	2,5	1,6	0,1
DANMARK	-0,7	-5,1	1,6	1,2	-0,7
FINLAND	0,7	-8,3	3	2,6	-1,5
FRANKRIKE	0,2	-2,9	2	2,1	0,3
GREKLAND	-0,4	-4,4	-5,4	-8,9	-6,6
ITALIEN	-1	-5,5	1,7	0,6	-2,3
NEDERLÄNDERNA	2,1	-3,3	1,1	1,7	-1,6
SPANIEN	1,1	-3,6	0	-0,6	-2,1
STORBRIANNIEN	-0,3	-4,3	1,9	1,6	0,7
SVERIGE	-0,6	-5,2	6	2,7	-0,3
TYSKLAND	1,1	-5,6	4,1	3,6	0,4
ÖSTERRIKE	1,5	-3,8	1,9	3,1	0,9